

COMEDIA EN QUATRE ACTES
ARREGLADA Á LA ESCENA CATALANA

PER

CONRAT COLOMER

*Estrenada ab éxit extraordinari en lo TEATRO CATALÁ (ROMEA)
la nit del 29 de Novembre de 1897*

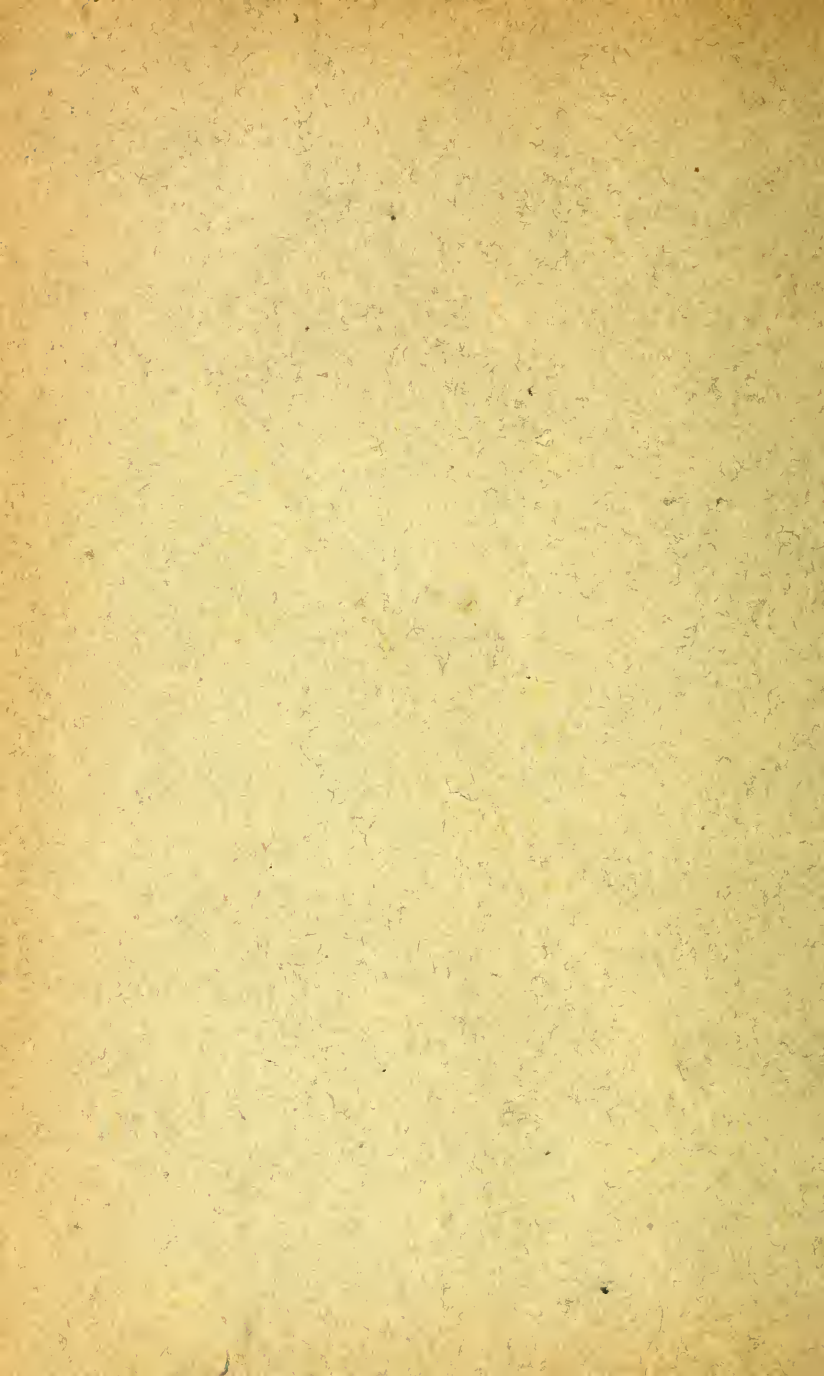
Preu 2 pessetas

BARCELONA

BIBLIOTECA DE LO TEATRO REGIONAL

Ronda de S. Pere, 19 y 21, 1.er 1.ª

1898

À COSTELLAS DEL GENDRE

Digitized by the Internet Archive
in 2012 with funding from
University of North Carolina at Chapel Hill

COMEDIA EN CUATRE ACTES
ARREGLADA Á LA ESCENA CATALANA

PER

CONRAT COLOMER

---

*Estrenada ab éxit extraordinari en lo TEATRO CATALÁ (ROMEA)
la nit del 29 de Novembre de 1897*

BARCELONA

BIBLIOTECA DE LO TEATRO REGIONAL

Ronda de S. Pere, 19 y 21, 1.er 1.ª

1898

BARCELONA.—IMPRESA DE MARIANO GALVE

Aviñó, 18, interior.

*Al bon amich y rumbo Em-
presari de teatros, Don Salvador
Mir.*

Souvenir de

L' arreglador

REPARTIMENT

PERSONATJES

MARTA. . . . .
BLANCA. . . . .
D.ª SOFÍA. . . . .
MUNDA.. . . .
ENRICH. . . . .
ROBERT. . . . .
D. SILVESTRE GATOSA. . . . .
SR. MOLTÓ.. . . .
MACROBIO.. . . .
BATISTA. . . . .
PERE. . . . .
JULIÀ. . . . .
JUAN. . . . .

Dos senyors que no parlan.

ACTORS

Sras. Puchol.
» Caparò.
» Pallardó.
» Soler.
Srs. Borrás.
» Guitart.
» Bonaplata.
» Oliva.
» Fuentes.
» Rubio.
» Borrás (J.)
» Ros.
» Martí.

ES RROPIETAT

LA GALERÍA DRAMÁTICA de D. Joan Molas y Casas es la encargada del cobro dels drets de propietat.

ACTE PRIMER

Sala elegant. Mobles de luxu. Porta al fondo y laterals. A la dreta según terme, finestra. Una taula per dos cuberts ricament parada segons se desprèn del diàlech. Sofá, butacas y mobles apropiats, tot col·locat á gust del director.

ESCENA PRIMERA

ENRICH y MARTA

MARTA (*Surtint agitada per la primera porta esquerra, precedint á l' Enrich.*)

Desastrosament acaba 'l según trimestre de la nostra boda. La acostumada festa íntima, ja no pot serme agradable de cap manera. Dirás qu' es tan sols un somni, dirás lo que vulgas...

ENRICH Diré qu' es una obsessió y res mes. Deu nos en guard d' una obsessió! Mira: l' altre dia 'm vaig despertar, vestir, rentar y passar revista á las ordres rebudas del día anterior, cantant la marxa de Cadiz. La cantaba fins menjant: ¿ten recordás que 'm vas dir:—Qui canta á taula y xiula al llit... etzétera.

MARTA Es veritat.

- ENRICH Donchs aquell dia 'm vaig adormir cantant *Viva España!* (*cantant.*) Es una cosa que quan t' agafa, ja no 't deixa tan facilment.
- MARTA Será una obsessió; pero es horrible! Afigurat; tota la nit de cap á cap, somniant l' ágonía de la mamá, y quan exhalaba l' últim sospir, despertarme accidentada, ab un tremolor convulsiu, una suhor freda!... Créume Enrich! Estich nerviosa y 'm sento malalta!
- ENRICH Vamos; cámat, Marta meva! A taula 'ns espera 'l banquet íntim, ab 'l que celebrém cada tres mesos 'l día ditxós en que 'ns vam unir per sempre...
- MARTA Enrich meu!
- ENRICH Y desvaneix aquets somnis... que no son mes que somnis, com diu en Calderón.
- MARTA Lo qu' ha contribuít á posarme mes intranquila, es 'l no rebre contestació á las tres cartas qu' hem escrit al papá.
- ENRICH Y aixó t' amohina, tonteta? Si tinguessin alguna novetat seria ó 'ls passés qualsevol cosa ben desagradable, 'l teu pare ja fora aquí.
- MARTA Enrich!
- ENRICH Sí Marta; sí! Creu que si ell no 'ns pogués respondrer ab una gran desgracia ó ab una mala noticia de sensació, no vindría may.
- MARTA Estás cruel ab 'l papá!
- ENRICH Estich just. Per xó ja sabs lo molt que l' estimo, igual que á la teva mamá donya Sofía, y á la germaneta Blanca. Are, després de esmorzar, passaré pe 'l telégrafo y posaré un parte á Igualada, perque estiguis tranquila del tot.
- MARTA T'ho agraheixo... y t' estimo!
Ay!! (*Com una esgarrifansa*). No m' ho puch treurer del pensament. Morta la mamá!...

fatídicas sombras, qu' entelan, aquets miralls adorats, reflectors de la meua felicitat!

MARTA Enrich meu! (*Ell l' acompanya á taula y s' assentan*).

ENRICH Y are, encetém 'l tercer trimestre. Avuy fa sis mesos justos que som casats: sis mesos y que m' han semblat sis días. Com corra!... Com vola 'l temps! (*Se sent dintre un cop de timbre de porta pero un timbre de bona veu. Ells se disposan á menjar sense ferne cas. Dos cops mes de timbre, pausa y sobresalt de Marta. Cuatre ó cinch, mes seguits*).

MARTA Ay, Enrich! (*Ab 'ls recorts del somni*).

ENRICH Calma! Qui rediable pot trucar á tal hora y ab forma tan inusitada?

ESCENA II

'Ls mateixos, BATISTA, després JULIÀ y MUNDA

ENRICH Batista! Qu' es aixó?

BAT. (*Ab una tarjeta á la mà*). Un senyor d' edat, que fa molt respecte, que va vestit de negre y que, segons sembla, va depressa.

MARTA (*Reina del cel!*)

ENRICH (*Calma!*)

BAT. Diu que de totas maneras vol parlar ab un ó altre.

ENRICH Si no es mes qu' aixó, 't dono permís per enrahonar ab ells fins demà passat. Vésten.

BAT. Es que m' ha donat la seva tarjeta.

ENRICH Veyam; porta. Silvestre Gatosa! 'L meu sogre!

MARTA 'L papá á Barcelona? Desgracia segura! (*Va agitada d' una banda á l' altre*).

- ENRICH Ca! Pot ser no!
 MARTA La mamá malalta!....
 ENRICH Tranquilisat: no será res.
 MARTA Morta, tal vegada!
 ENRICH Per Deu, no t' alarmis aixís!
 MARTA Oh! Mamá meva! Enrich! Enrich!... no
 'm deixis! Jo 'm moro! (*Cau sobre 'l
 sofà*).
 ENRICH Ay, pobre de mí! (*Sostenintla*) Juliá!
 Munda! Corréu tots! Tú, Batista! (*Aquet
 corre d' una banda á l' altra tot
 atráfgat*). Descórdali la cutilla!...No!
 Alto: tú no. Vesten á la farmacia y
 porta un anti-espasmódich.
 (*Surten Juliá y Munda*).
 JULIA Qué passa?
 MUN. Verge Santa! La senyoreta...
 ENRICH Prompte; un metge! La meva esposa
 's mort!

ESCENA III

'Ls mateixos, GATOSA

- GAT. (*Qu' ha sortit detrás de 'ls criats y
 ha sentit las últimas paraulas de
 l' Enrich, llensa 'l sombrero que re-
 cull en Juliá y corra cap á la Marta
 cridant desesperat*).
 La meva filla!... Morta la meva filla!
 Ah! 'l cel m' ho pren tot d' un plegat!
 MARTA Es dir que 'l meu somni era una realitat!
 GAT. Ah! parla! (*Ab alegría*). La meva filla
 parla!
 ENRICH Sortiu tots. (*Ls criats se 'n van.
 Mentres l' Enrich dona espresiva-
 ment la má á n' en Gatosa com
 dantli 'l pésame, la Marta diu ab
 dolor*):
 MARTA Es dir que la pobre mamá?...
 GAT. Bona y forta com un castell, gracias á
 Deu. (*Molt tranquil*).

- MARTA Ah! Potser la meva germaneta...
- GAT. La Blanca? Guapa y aixerida com un pesol.
- MARTA Será cert? allavoras...
- ENRICH Donchs que deya? Que 's lo que 'l cel li ha prés, tot d' un cop?
- GAT. 'L meu benestar; tota la meva fortuna. Estich arruinat!
- ENRICH (*Deixantse caure en una butaca fent un sospir, com qui queda aliviat d' un pesar*).
Ay!! Deu lo fassa bó.
- GAT. (*Ab dignitat*). La frase es dura, gendre! 'M sembla qu' olvidas ben aviat las consideracions que 's dehuent á la desgracia.
- MARTA No: aixó no, papá!
- GAT. Un recibiment fret, ja me 'l esperaba.
- ENRICH Permetim!...
- GAT. Pero may hauía cregut...
- ENRICH 'M sembla que no 'ns enteném.
- GAT. Prou que t' entench! Pero no dech resentirmen. Al cap d' avall no fas mes que seguir la lley natural.
- ENRICH Deixim col·locar quatre paraulas, si pot ser.
- GAT. Per desgracia, fa molts días que vaig vení al mon.
- ENRICH No dich lo contrari; pero no es aquesta la cuestió. Comprenguim bé. La Marta y jo, hem cregút á una desgracia irreparable: pero al saber que sols se tractava d' una perdua d' interessos, se 'ns ha aixemplat 'l cor y... relativament, 'ns hem alegrat de que no fos lo que sospitavam. No sé si 'm compren!
- GAT. Sí, home; sí! Gracias á Deu, la desgracia que m' abruma, no m' ha deixat imbécil del tot.
- ENRICH Y donchs, home?
- GAT. Y donchs, qué? T' has equivocat; conformes y no 'n parlém mes: pero aixó

- no es prou motiu per tractarme de ximple.
- ENRICH Y are? vaya una sortida!
- MARTA May, papá. L' Enrich no mes ha dit Deu lo fassa bó.
- GAT. Deu te fassa bó ó beneit del cabás... tot es igual.
- ENRICH Y encara ho he dit per repremir un moviment de...
- GAT. Ah gendre! L' home prudent deu reprimirse sempre: sobretot, devant de 'ls que la adversitat ha pogut fer tornar justament susceptibles.
- ENRICH Vaja, bueno, prou: no 'n parlém mes. Are prengui asiento en aquesta cómoda butaca...
- GAT. No: las cómodas butacas ja no son per mí. Ab una cadira cualsevol ne tinch prou. Com que tinch de torná á comensar las lluytas de la vida, bó es que desd' are m' acostumi á las privacións de totas menas que m' esperan.
- ENRICH Fassim 'l favor de creurer, sogre, que las nostras butacas li allargarán sempre 'ls brassos.
- MARTA Vamos, papá: assentis aquí entre nosaltres dos... (*S' assentan*) y contints' ho tot.
- GAT. Que 'n treuréu! Perqué hos tinch d' afligir ab la relació de 'ls meus desastres?... (*Figsantse ab taula parada*) vosaltres... qu' avuy sou tant ditjosos...
- MARTA Que mira, papá? La taula?
- ENRICH Ah! li hem de dir. Es qu' avuy celebrém el *cumple-trimestres* del nostre casament.
- GAT. Quins contrastes te la vida! Mentres ta mare, ta germana y jo plorém amargament la nostra miseria, vosaltres vos entreguéu á tots 'ls plahers del mon?
- ENRICH Si no sabiam res.

- MARTA Ni 'ns ho podíam pensar.
- GAT. Es veritat pero 'm sembla que... alguna cosa hos hauría pogut advertir...
- ENRICH Prou; per exemple, un telegrama de vosté.
- GAT. 'M refereixo, senyor... despreocupat, á certs presentiments, certas veus secretas...
- ENRICH Permetim, sogre; ni la Marta ni jo som sonámbuls.
- GAT. Es cert. Véig qu' estich en ridícul.
- ENRICH (Gracias á Deu qu' opiném igual un cop á la vida!)
- MARTA Y vol dir, papá, que 'l desastre es tan gran com suposa?
- GAT. Sí, filla meva, sí. Ja sabs que l' Honorat Pagan 'm manejava 'l capital y 'm servía puntualment 'ls interessos. Curanta anys d'honradés justificaban 'l seu nom. Curanta anys d' amistat may alterada 'ns unían. Donchs avuy l' amich Honorat, 'l banquer Pagan es al Perú, al Brasil, al botavant... ni menos ho sé, derrotxant 'l meu benestar y 'l de molts altres y vivint com un potentat.
- ENRICH Tant que li vaig aconsellar! Tan que 'l vaig avisar que 'n Pagan ja no pagaba, allavoras que corrían sobre 'l seu comte las referencias més desastrosas! Vosté m' hagués cregut!... (*S' ha alsat y passa aprop de Marta*).
- GAT. Sí, gendre, sí: ves dihent. No tinch més remey qu' aguantar'ho, ja qu' avuy tens 'l dret ne dirim'ho tot.
- MARTA Enrich! (*Com pregunt'lo que no parli més*).
- GAT. Deixa 'l dir, filla meva! Que digui tot vullga, que s' esbravi. 'Ls carrers que 'm fá 'l teu marit, son ben merescuts.
- ENRICH Carrechs? Si no ho son.
- GAT. Únicament, dadas las nostras posicions respectivas, tal vegada hauría sigut més generós l' estalviarme'ls.

- ENRICH Es dir que jo?...
- MARTA (Enrich, t' ho prego) (*Posont'li la mà á la boca*).
- ENRICH Está bé. Donchs al fiarse d' un amic̃ que li ha prés tot, vá fer molt santament. (*Gatosa s' alsa*).
- GAT. Ah! Cuidado, gendre! 'Ls carrechs son menos cruels qu' aquesta amarga ironia que 'm fereix 'l cor.
- ENRICH (Es que no sé com agafarlo!)
- GAT. Per altre part, pots estar ben tranquil, gendre. No pretench ferte participar de la meva mala estrella. Per mí y la vostra mare, no volém ni demaném res.
- MARTA Pero papá! lo que díu es molt mal dit.
- GAT. Marta, deixa'm parlar. Com dich, per nosaltres dos, no demanarém res. (*A Marta*). No més 't recomanarém la teva pobre germana, y si 'l meu gendre ho permet, será la teva cambrera. (*Humil y mitx commogut*).
- MARTA La meva germana!... pero... vosté sab lo que díu, papá?
- ENRICH (Ni ho ha sapigut may).
- GAT. En quant á la Sofia y á mí, encara conservém algunas influencias poderosas, que logran la nostra admisió, en algún d' aquets tristos asilos de beneficencia, que son la gloria del nostre país. (*Commogut del tot*).
- MARTA Verge Santíssima! (*Mits plorant*). Pero quinas cosas pensa! Y vosté 's creu que ho permeterém?
- GAT. Respecte á aixó, la meva voluntat es inmutable. Ni ta mare ni jo podríam soportar 'l pensament de viurer á costas d' un altre. (*L' Enrich impasient 's passeija*). La prova es que, si haguessim volgut, hauríam trovat la més honrosa hospitalitat dins d' Igualada, la noble població qu' ham abandonat ab tot 'l sentiment de l' ánima: sí se-

nyor. (*Buscant á l' Enrich que ensopega un trós lluny y cridant'lo*).

Gendre!

ENRICH Mana sogre?

GAT. Com deyam, á Igualada 's trova un d' aqueixos cors... un d' aqueixos cors d' or, que... en fin: un bon amich, que igual...

ENRICH Allí tots ho son d' iguals.

GAT. (*Després d' un gesto despreciatiu*).
Que igual m' estima avuy que quaranta anys atrás, y qu' hauria estat orgullós de cedirnos un racó á la seva llar.

MARTA Papá. 'L puesto de tots vostés, es aquí: entre nosaltres. Vostés no deuen habitar altre casa que la nostre, ni poden deixarnos may mes: per lo tant, vostés vindrán tots cap aquí, perque jo ho vull y 'l meu marit ho vol igual que jo. Veritat, Enrich?

ENRICH Naturalment. (*Sense entusiasme*).

GAT. *Després de fer un gesto com expressant 'l poch entusiasme del gendre*.

No, filla meva no. De cap manera ho puch acceptar. (*Va cap al fondo*).

ENRICH Per qué?

GAT. (*Tornant á baixar cap á l' Enrich y ab sentiment*).

Perque veig que hos molestarém: per que veig que ja hos molestém!

ENRICH Ay, ay! Com ho he conegut?

GAT. Com? Vols que t' ho digui? Donchs be, gendre: una sola paraula teva m' ho ha revelat tot.

ENRICH Quína?

GAT. Aquell *naturalment* que t' ha caigut dels llabis, no ha sigut mes que l' expressió d' una freda condescendencia; 'l sospir de resignació de l' home que 's veu forsat á soportar una situació intol·lerable.

(Torna 'l fondo per pendrer 'l sombrero).

- MARTA (Pero Enrich). (*L'puga á buscar*).
- ENRICH (Donchs com vol que li digui? Cantant y ballant?).
- MARTA Veyám, papá. Vingui y no dupti que 'l meu marit l' estima tant com jo.
- ENRICH Pot ser mes. (*Gatosa incredul mou 'l cap ab amargura*).
- MARTA Vaja: prou. S' ha acabat l' incident. Are es cuestión d' enviar á buscar tot seguit la mamá y la Blanca, porque poguém aixugar tantas llágrimas y dissipar tants pesars.
- ENRICH Enviarém un telegrama.
- GAT. No cal: si ja son aquí.
- MARTA A Barcelona?
- GAT. Vaya; y á la fonda de l' Univers.
- MARTA Son á Barcelona y no las ha dutas á casa?
- GAT. No hauria gosat may á ferho, sense tenir 'l permís per endevant.
(*L' Enrich li vol pendre 'l barret, ell resisteix, cedint per fi*).
- MARTA Quinas cosas de dir! S' han d' anar á buscar tot seguit. (*Toca 'l timbre ó campaneta*).

ESCENA IV

'Ls mateixos, BATISTA, JULIÁ (dintre).

- MARTA Batista! Vosté y en Juliá vagin correns á la fonda de l' Univers. Digui á la mamá y á la senyoreta Blanca, que las esperém ab ansia y portin 'ls equipatjes. Corrin.
- JULIÁ (*Dins*). Cap aquí, senyoras; cap aquí.
- BAT. No cal que hi aném. Ja han arribat.
(*La porta del fondo s' obra. Apareixen Sofia y Blanca qu' entra pri-*

mer y corre als braços de Marta. 'Ls personatjes quedan devant del públich per l' ordre següent: Gato-sa, Blanca, Marta, Sofia y Enrich).

BLAN. Germaneta meva!

MARTA Blanca! Ay, mamá; que soch ditxosa!

SOF. Aquí, sobre 'l meu cor; vida meva!
(*Abrassant á Marta y alsant 'ls ulls al cel*).

Ah! No s' ha perdut res, cuan 'l cel 'ns conserva 'ls fills!

ENRICH Es ben cert, mamá.

SOF. Y vosté 'ns ha admés?... y, sent tan pobres, vosté 'ns recull? Ah, gendre! Perdoni, pero estich tan conmoguda... tan sorpresa!...

ENRICH Senyora!... (Qu' es agradable sentirse aixó!)

SOF. Blanca! (*Agafantla per la mà*).
Aquí tens l' home generós. que d' aquí endevant será 'l teu sol amparo sobre la terra. Agenolla 't als seus peus, filla meva!

ENRICH (¿Qué? ¡Vaja un altre sortida!)

SOF. Obeheix, Blanca!

BLAN. Ja, ja, ja! Mamá! Qu' ho díu de serio, aixó?

SOF. Senyoreta!

BLAN. Jo, agenollarme als peus del germanet per que 's rich, y jo ja no ho soch? Si que 'm rebría bé!

ENRICH Tens rahó, nena!

BLAN. Lo que vaig á fer es abressarlo ab tota la meva ánima!... y si no li agrada qu' ho deixi. (*Corra als seus braços*).

ENRICH Criatura angelical! Germaneta del meu cor!

(*Besant'la repetidament al front*).

(Ay! Es la primera corrent d' ayre pur que respiro!)

BLAN. Torném á comensar, germanet! (*Humil*). Una gracia de caritat... (*Alegre-*

ment). Bé m' haig de acostumá á mendicar, ja que, segons sento á dir, no tením ahont caure morts.

GAT. Blanca!

SOF. Gendre, li demano gracia per aquesta boijeta. Res; poch seny, sab? Lo cert es que no la comprench aquesta nena. Fá uns quants mesos qu' estava tota trista, sense que may pogués endevinarne la causa: y últimament, tot d' un plegat...

BLAN. Que vols ferhi, mamá? Prou qu' ho sabia jo per qué estava tota trista! En cambi are, no sé per qué estich alegre; pero ho estich... y ho demostro. ¡No sé per qué m' ha de succehir prompte alguna cosa, que á més de l' alegría, 'm port un raig de felicitat. Es un presentiment que 'l tinch aquí, (*Signant al front*) y sobre tot aquí! (*Pe'l cor*).

SOF. Deu t' escolti! Pero has de tenir més serietat. Gendre, li torno á demanar gracia per ella.

BLAN. Bah, bah! No 'n necessito jo de gracias.

ENRICH Es ben cert, germaneta. No 'n necessita qui las té totas.

BLAN. Té; are te las dono jo.

ENRICH Per qué?

BLAN. Pe'l madrigal. Y donchs? que 't deya, mamá? Veus com 'l nostre ricatxo no es tan fiero com suposabas?

ENRICH Ah, sí?

BLAN. No m' han renyat poch en 'l tren, perque sostenía contra 'l parer d' ells, qu' erats molt bó, molt generós, molt amable... (*Gestos de 'ls pares*).

ENRICH Y tú 'm defensabas? Pobre germaneta!

BLAN. Oh, sí! Are ho has dit. Molt pobre; més pobre que las ratas, mira. Aquí 'm tens sense foch, ni lloch, ni amparo, ni pá!... Y perxó tan alegre, veu? Més alegre que may. En primer lloch, com que ja no tinch dot y no duré mes que ves-

tits de *quiero y no puedo*, si algún día 's presenta qui s' enamori de mí, estaré ben segura de que m' estimará per mí; per mí tota sola.

SOF. Gendre, apuesta nena m' avergonyeix!
ENRICH Donchs li asseguro que no hi ha de qué. (Aquesta sogra es una beneyta. Menos mal si no passa d' aquí).

BLAN. (A *Marta*). Sabs qu' es molt bonica aquesta sala? Ahont es 'l meu quarto?

MARTA Are te 'l prepararán.

BLAN. Hi vull flors y aucells, si pot ser.

ENRICH De tot hi haurá.

SOF: Prou alegrías, Blanca. 'L senyor consentirá á rebre 't á la seva llar; pero ha de ser ab la condició de que sabrás ocupar el puesto humil que 't pertoca.

BLAN. Ja, ja! Ja hi tornas, mamá? 'L puesto humil!... Té; aquí 'l tens 'l puesto qu' ocupo sense cap compliment. (*S' llenca sobre 'l sofá qu' está aprop de la butaca*). Ahí parlant de tot 'ls faig saber que tinch una gana que no hi veig...

GAT. Noya!

SOF. Per Deu, dispensi'la!

BLAN. Y que tinch desitj de que un millonari 'm serveixi.

ENRICH De tot cor, germaneta. (*Toca 'l timbre y sur la Munda*). Y la Munda m' ajudarà.

(*La Munda va servint y Sofia s' assenta al sofá. Gatosa apoyat detrás d' ella*).

BLAN. Vina, mamá. 'M sembla que deus tenir, cori-mori?

GAT. (Sí que 'n deus tenir).

SOF. (Molt: pero me l' aguanto).

BLAN. Mamá, que no vens?

SOF. Filla meva: quan un se trova á casa de 'ls altres... s' ha de conformar...

- GAT. Tant si pot com si no pot. (*Intencionat*).
- SOF. A las reglas y costúms de la casa. Esperarém l' hora de 'l esmorzar.
- BLAN. Quan hi ha gana sempre es l' hora. Mira; ja estás servida. Si vols, acostat.
- MARTA Deixi'ho estar, Munda. Ja la serviré jo. (*Segueix preparant un plat, etc.*).
- GAT. (Sofia 'm sembla qu' estás molt reija. Potsé aquí fá massa calor per tú?).
- SOF. (Bastanta; pero no hi fa res. Es igual.)
- GAT. (No que no es igual). (*Obra la finestra de bat á bat. En 'l precís instant d' obrirla, l' Enrich que serveix á la Blanca, s' alsa ab una má 'l coll de la levita fent una marcada estremitut de fret.*
Ah! Gendre. (*Després d' obrir*). Me permets qu' obri un xich la finestra?
- ENRICH (Are m' ho diu?) (*Sofia á observat l' Enrich*).
- SOF. Torna á tancar, Gatosa. Aquesta finestra podria molestar algú.
- MARTA Ay, no, no! Veritat, Enrich?
- ENRICH No senyora: al contrari. (Aquesta gent te fogots!)
- MARTA Tingui, mamá. (*Portantti un plat de vianda y forquilla*).
- ENRICH (*Acostant'se á Marta per ferla recular*).
- (Aixó no va, Marta. No 'm convé que 't posis aprop de la finestra. Aquet pentinador no abriga gens).
- GAT. No la renyis, gendre. Per serví á sa mare, la Marta no se sentirá humiliada.
- ENRICH No es una humillació lo que temo per ella: es una pulmonía.
- SOF. Corre, Gatosa: tanca la finestra. Ja t' ho he dit qu' incomodavam. 'Lls vells no ocasioném mes que molestias; veritat gendre? (*Humil*).

ENRICH Senyora, no digui semblant cosa.

MARTA Cualsevol que la sentís...

(*Sofia li torna 'l plat sense menjar*).

ENRICH (Diria que te rahó).

SOF. (*Ab sentiment*). Vostés vivian tranquils y ditxosos y hem vingut á presentar l' espectacle de las nostres afliccions. Nosaltres som 'ls culpables. 'Ls desheredats haurian de viurer sols. (*Molt commoguda*).

MARTA Vamos, mamá! (*Aconsolantla*).

SOF. Pobre Gatos! Ja veus ahont 'ns ha portat la teva cega confiança!

ENRICH Be: no 'n parli del passat.

GAT. Sí, sí. Ara ho veig ben clar. Tal vegada, gracias al meu carácter amargat per l' infortuni, la vida será difícil; sobretot per aquell de 'ls dos que dependeixi del altre. 'T demano, gendre, que 'ns deixis anar. Molt será que no trovém un raconet modest...

SOF. No massa lluny, Gatos, porque jo 'm moriría si no pogués veurer las mevas fillas.

GAT. Y si 'ns morim, tant de bé 'ns haurá fet Deu!

MARTA Ave María puríssima! (Enrich).

(*Empenyentlo com invitantlo á una bona acció*).

ENRICH (Oh! es que...)

GAT. Y encar que separats, no per xó deixarem de ser bons amichs. Me 'n vaig sense 'l mes petit ressentiment. Ja no tinch cap dret per tenir orgull... y la prova es que la meva esposa y jo... acceptarém del nostre gendre... un bossí de pá. (*Emocionat*).

MARTA Oh! (*Plorant*).

ENRICH Pero qué diu, pare estimat! Parla d' un bossí de pá, quan la meytat de lo que tenim es de vostés!

- GAT. Oh!... Ab poca cosa 'n tenim prou nosaltres!
- SOF. A la nostra edad...
- ENRICH (*Posant'se entre 'ls dos y prenent-los las mans*). Vamos, prou: vostés's quedan y no 'n parlém mes. Are la Munda y en Juliá cuidarán d' aposentarlos.
- (*La Munda ha anat desparant la taula entrant y sortint discretament*).
- MARTA (Has sigut bo per ells... y t' estimo mes que may!)
- ENRICH (Marta meva!) (*Se separa per dir lo següent*). (Qui sab? Potsé hauria fet millor llogant per ells uns baixos ben ventilats al Ensanxe).
- GAT. (*A Sofia*). (En fin: are comensan las amarguras per nosaltres).
- SOF. (Armém'nos de resignació, Gatosa).
- (*Surt Batista ab safata de tarjetas*).
- BAT. Senyor? Duhas tarjetas.
- ENRICH Altre vegada? Potsé si qu' es 'l meu Sant y no m' en recordo.
- BAT. Son pe 'l senyor Gatosa.
- (*Las entrega. Ab la Munda acaban de desparar la taula*).
- GAT. Per mí? (*Llegint*). Ah! Es en Moltó y 'l seu fill Macrobio.
- BLAN. (En Macrobio! Aquell cromo que 'm destinan per marit! Jo estich fresca!)
- ENRICH (La familia Moltó! No 'ns faltaba res mes!)
- GAT. En Moltó aquí! Quina fortuna per nosaltres! Digui'ls qu' ent... (*A Batista*). Ay! dispensa, gendre! Digui'ls que m' esperin al café d' aquí al devant.
- (*Batista que junt ab la Munda han*

- *enretirat la taula per deixar la escena mes libre, va per sortir).*
- MARTA Esperis, Batista. Per qué 'ls vol rebre al cafe? No es mes natural que 'ls rebi aquí?
- GAT. No, no: aixó podria molestar al teu marit.
- MARTA No ho cregui, veritat. Enrich?
- ENRICH Al contrari, sogre, al contrari! Digals que passin. Aixis coneixerém al senyor Moltó, á la senyora Moltó...
- GAT. No, 'l meu amich es viudo.
- ENRICH Hosento vivament. (Es un Moltó viudo; crech que no n' he vist may cap).
- GAT. (*Humil*). M' estiman molt, gendre. Fesme 'l favor de no burlarte massa d'ells.
- ENRICH (Tan tipos son?)

ESCENA ÚLTIMA

'Ls mateixos, MOLTÓ y MACROBIO

- MOLTÓ Ah! Per fi 'l veig!
- GAT. Moltó! (*S' abrassan ab gran efusió*).
- MAC. Senyor Gatosa! (*Lo mateix*).
- MOLTÓ Donya Sofia! (*Encaixan ab vehemencia*).
- MAC. Senyoreta? (*Allargant la ma á Blanca que no li dona*).
- BLAN. Beso á V. la mano. (*Freda y ceremoniosa*).
- MOLTÓ Un altre abrassada! (*Tornan á comensar*).
- MAC. Senyora!
- SOF. Macrobio estimat!
- MAC. Ay, papá! Estich molt conmogut!
- MOLTÓ Jo també, fill meu! (*Tots quatre plo-
ran y 's mocan ruidosament, etc*).
- ENRICH (Vet' aquí perque 'm fiblaba l' ull de poll. Era aquesta humitat).

- MOLTÓ Ah! are que hi penso, Gatosa, potsé ja es hora de que 'ns presentis.
- GAT. Qué? Ah, sí! Gendre? Marta? Hos presento 'l senyor Moltó d' Igualada.
- ENRICH 'L cor d' or?
- MOLTÓ Per servirlo. Don Enrich? Marta?... perdonin si 'ns presentém aixís: pero 'l mateix desitj d' abressarlos...
- MAC. Jo també. (*Mirant á la Blanca*).
(Gatosa avansa un assiento per en Moltó. Blanca ha baixat aprop de l' Enrich y de Marta. 'Ls sogres s' assentan al sofá y en Moltó á la esquerra d' ells. L' Enrich y Marta van per seure aprop de 'n Moltó, pero aquet s' hi gira d' esquena. 'Ls Gatosa y Moltó forman grupo apart. 'Ls altres al veurer l' acció impensada de 'n Moltó, van á seurer á la esquerra, procurant la Marta calmar al seu marit. Blanca dreta aprop de l' Enrich).
- ENRICH (*Éndevant: sembla que 'ls fem nosa*).
- GAT. Diantre de Moltó! y com ho has sapigut?
- MOLTÓ Mol senzill. Ja sabs que jo y 'l noy som aquí desde 'l dilluns, per compras de primera necessitat.
- MAC. Productos químichs. 'L papá es farmacéutich. (*Al Enrich*).
- MOLTÓ Calla Macrobio! De primera necessitat. Un cop fetas las compras, 'm disposava á agafá 'l tren...
- MAC. Per tornar mes prompte aprop de vostre. (*A Blanca*).
- ENRICH (*Blanca: mira que 't diu 'l Macrobio*).
- BLAN. (*Psé! ni menos 'n faig cas*).
- MOLTÓ Quan rebo un telegram del meu dependent que deya: - Honorato, con, capital, huído, Brasil, Gatosa, reventado, está, Barcelona, Constan, tino. — Tot ho vaig compendrer.

- MAC. Jo també.
- MOLTÓ (*Cremat*). 'Ls noys no parlan fins que...
- MAC. Ètzétera, papá!
- MOLTÓ Corro cap á l' Univers, qu' es la fonda ahont poséu quan veniu á Barcelona. Allí 'ns dihuen que sou á casa'l gendre. 'Ns hem fet acompanyar, y... ja som aquí. Mal amich! Ingrat!
- ENRICH (*Alló de llogar uns baixos per ells, no anaba gens malament*).
- MOLTÓ Estás arruinat, y en lloch de trucar á casa nostra fuges... 't desterras, 'ns abandonas! Aixís s' olvidan 'ls grans amichs?
- MAC. Aixís olvida, senyoreta, que per mi, no veurer'la es la mort? (*Prenentli la ma*).
- BLAN. En primer lloch, no ho sabia aixó. Y en según lloch, deixim anar: no m' agrada que 'm toquin, sab?
- MARTA Pero are que 't tinch, ja no 't deixo mes.
- GAT. Estimat amich! (*Enternit*).
- MOLTÓ Tornareu á Igualada ab mi y la nostra casa será la vostra.
- MAC. Y la nostra familia será la vostra. (*Blanca li gira la esquena. Macro-bio puja al fondo y torna ab una cadira*).
- MARTA Dispensi, senyor Moltó. (*Aquet s' alsa y cedeix 'l seu assiento á Marta, ocupant ell 'l d' ella*). Pero per grans que siguin 'ls drets d' un amich, 'ls d' una filla son mes sagrats: per lo tant, 'ls papás y la germana 's quedan á casa.
- MAC. ¡Oh, cel! (*Alsant la cadira en l' ayre*).
- MOLTÓ Noy! Qu' em de fe 'ls volatins are? De modo que 't quedas?
- GAT. Sí, amich meu. He hagut de consentir á viurer á casa del meu gendre.

- MOLTÓ Mal fet, Gatosa, mal fet!
- ENRICH Per qué?
- MOLTÓ Perque 'ls darán molestia, don Enrich. (*A Gatosa*). Ells voldrán disfrutar del mon: tú no 'ls podrás seguir y mes de quatre vegadas 'ls privarás...
- GAT. Per xó no ho volia.
- ENRICH (No va malament 'l cor d' or).
- MOLTÓ Deixils venir, don Enrich!
- ENRICH Es que... jo... (*Mirant de regull á la Marta*).
- MARTA No senyor; no cal que 's cansi. Aixó no pot ser de cap manera.
- MOLTÓ Per qué? Pe 'l que dirán? Nosaltres dirém que 'ls hem fet venir per forsa y á pesar de vostés. Pe 'ls amichs una mentidota ja 's pot fer corre.
- MARTA Es que no es necessari: veritat, Enrich?
- ENRICH Y naturalm... (Ay, no, qu' aquesta paraula no 's pot dir!).
Mala mirada de 'n Gatosa, que no li deixa acabar la paraula.
- MARTA Ja pot fer. ja pot dir; senyor Moltó. La nostra familia es nostra.
- MOLTÓ No insisteixo; pero se 'n penedirán. 'L seu papá avuy día ha posat un genit molt desagradable.
- GAT Moltó!
- MOLTÓ Sí, Gatosa; sí!
- ENRICH Ay, ay! qu' es estrany! No 's coneix pas.
- MOLTÓ Jo sí. Li asseguro qu' entre jo y ell, tan insoportable es l' un com l' altre. Per lò tant, no vullgan separar un partit que sempre ha jugat mano á mano.
- MARTA No pot ser; vaja!
- ENRICH (Si, vaja; es un bon Moltó. Es un Moltó que no llaneija).
- MARTA Papá! Digui d' un cop al senyor, que 's quede de bon grat.
- GAT Desde 'l moment que no protesto...
- MOLTÓ En fin; tú ets ben duenyo, sabs? Pero

ten compte! De vegadas val més deure atencions als estranys...

ENRICH Ah! Tingui compte vosté també! Miri que podríam anar massa lluny!

MOLTÓ (*Alsantse molt connogut*). Oh! perdonim, don Enrich! pero al pensar que tinch de deixarlos... Era tan ditxós! Morta la esposa, havia trovat una nova familia! En fi: 'm quedaré alguns días aquí y durant aquet temps, á las horas que fassi menos nosa, suposo que vosté 'm permeterá veure 'ls seus amichs.

MAC. Ah sí! 'Ls nostres amichs! (*Devorant á Blanca ab la vista. Ella li fa una llengota.*)

ENRICH Espero que no 'n duptarán un moment.

MOLTÓ Oh, no! Pero no es igual. Ja no será com avans que... á cada hora! á cada minut!... (*Aixugantse las llágrimas y rompent á plorar tots quatre y vinga mocarse com la escena anterior.*)

SOF. Bon amich!

GAT. 'M destrosas 'l cor! (*Sofía fa un signo á Marta que la mira y mira després á l' Enrich com consultantlo.*)

MARTA Donchs, sent aixís... 's podria... la casa es prou gran...

ENRICH (*Que diu are!*)

MARTA Y durant 'ls pochos días que 'ls senyors passarán aquí...

MOLTÓ Ah! bondadosa Marta! 'L milló medi de provarli 'l nostre agraument, es aceptar.

MAC. Jo també accepto.

ENRICH (*Marta! Que t' has tornat boja?*)

MARTA (*Son tan desgraciats!*) (*Pauseta.*)

(*L' Enrich alsa las espatllas com qui consent de mal grat.*)

Bravo! Ja estém entesos.

(*Fa signo á Blanca de que toqui 'l timbre.*)

'L papá y la mamá, ocuparán las habi-

tacions de l' Enrich. Vosté y 'l seu fill tindrán l' aposento que dona al jardí: y tú, Blanca... ah! 't col·locarém un lletet al meu quarto.

ENRICH (Y are?)

BLAN. Aixó es. Un lletet blanch ben aprop del teu, com avans.

SOF. Pobre Marta! Aixó 't recordarà 'l temps alegre y ditxós en que encara erats soltera.

ENRICH (Ditxós? Aquesta dona 's deu pensar que li pego!)

GAT. (Pobre amich! 'M sembla qu' aquí has d' estar molt molest.)

MOLTÓ (Psé! Veritat es qu' á la fonda hauria estat millor, pero... paciencia!)

SOF. (Gatosa!)

GAT. (Que?)

SOF. (La Marta es molt desgraciada!)

GAT. (També m' ho sembla).

SOF. (Has notat com, d' ensá que som aquí, la noya no ha parat de plorar?).

MOLTÓ (Oh! Si aixó es cert, si durant aquets días auloro alguna cosa, jo t' asseguro qu' entre tots tres, li posarém las peras á quarto).

MARTA Batista! (*Qu' entra seguit de Munda y Juliá.*)

Acompanyils senyors al cuarto que dona al jardí y cuidi que no 'ls falti res.

MOLTÓ Hasta la vista, Gatosa. (*No saluda á ningú.*)

Quan vulga, Batista.

MAC. Jo també. Senyora? Senyoreta? (*Saluda y se 'n va ab 'ls anteriors.*)

MARTA Munda. Conduheixi als papás á las habitacions del meu marit. (*Sofia besa á Marta y se 'n va ab en Gatosa y la Munda, per la dreta.*)

BLAN. Cuita, Marta: aném á arreglá 'ls llits. No 'n tinch pocas de cosas per con·tarte! (*Entran á la esquerra.*)

ENRICH Donchs... y jo? Ahont dormo aquesta nit?

JULIÀ (*Qu' endressaba cadiras*). Ah! La senyoreta ha repartit tota la casa. No quedan mes que 'ls cuartos de las miyonas, 'l de 'n Batista y 'l meu, que si l' acepta, li puch oferir. Ja dormiré á cualsevol banda.

ENRICH Está bé!: molt bé! Donam 'l sombrero y l' abrich. (*Julia l' ajuda á ficarsel*). Tinch un colega, corredó real com jo, que s' ha casat ab una orfaneta. Hi han homens que la sort 'ls hi surt pels ulls. De que rius tú?... Imbecil? (*Rápit*).

JULIÀ Posats de cara.

ENRICH Vaig á llogar una habitació... Ah! si venen cartas per mí aquet vespre, las portarás demá 'l matí.

JULIÀ Ahont senyoret?

ENRICH A las Quatre Naciones! (*Se 'n va y 's gira*).

'T torno á dir que no riguis; animal!
(*Se 'n va bruscament rebotent portas y tombant alguna cadira. En Juliá cau á cualsevol asiento rient com un bárbaro*). Teló rápit.

FÍ DEL ACTE PRIMER

ACTE SEGÓN

La mateixa decoració.

ESCENA PRIMERA

ENRICH, després PERE

Al alsarse 'l teló se sent la veu de l' Enrich que crida 'l serveiy per dintre.

ENRICH Batista! Juliá! (*Entrant*). Ningú? (*Obrint la segona porta esquerra*). Juliá! Munda! (*Fá 'l mateix ab la segona dreta*). Munda! Batista! (*Torna cap 'l mitx de la escena y 's trova ab en Pere qu' ha entrat pe 'l fondo*). Ah! Per fi!... Hola! Es vostè, Pere?

PERE He vist entrá al senyor desde la porteria y pujo á preguntarli si necessita alguna cosa.

ENRICH Qué vol dir? 'L seu puesto es á la porteria, senyor Pere.

PERE Ja ho sé y té molta rahó; pero com que sabia que tothom es fora...

ENRICH Fora? Cóm s' entent?

PERE Si, senyor. La senyora es á missa á la

Concepció, ab la seva mamá y ab la germaneta, com acostuman cada dematí.

ENRICH Y la Munda?

PERE Li han dat ordre d'acompanyarlas.

ENRICH Bé, pero... y en Juliá?

PERE 'L senyor Gatosa l' ha enviat per recados.

ENRICH Donchs y en Ramón?

PERE Ay, ay! Que no ho sab?

ENRICH Qué?

PERE Que l' han despatxat.

ENRICH Desde quant?

PERE Desde' ahí vespre. Donya Sofia ha fet entendre á donya Marta, que vosté té massa servey.

ENRICH Eh? (*Molt sorprés*).

PERE Fins va dir devant de tots nosaltres qu' era una sort qu' ella hagi vingut aquí, per posar més ordre á casa de vosté.

ENRICH Com!

PETE Dech dirli que no faig més que repetir lo qu' he sentit.

ENRICH Molt bé! Bó; are se m' ha parat el rellotje. (*Va per mirar 'l de la cónsola*). Endevant: Aquet també? Que no ha vingut 'l dependent de can Roca y Cadira?

PERE No vindrá pas més. Donya Sofia diu qu' aixó de tení un rellotjer aconductat es un gasto inutil, y que d' aquí endevant, ella mateixa donará corda á tots 'ls rellotjes de la casa.

ENRICH De veras?

PERE (*Trayentse el seu*). Pero si ho vol saber, jo li puch dir, son las onze menos cinch de la Catedral. (*L' Enrich posa 'l seu á l' hora*).

ENRICH Y yo tinch de ser al Bolsin á mitx día. No puch pas esperar las senyoras. Digui á la cuynara que m' arregli cualse-

vol cosa. (*Se treu el sobretodo y en Pere l'ajuda*).

PERE Es á la Boqueria pe 'l dinar.

ENRICH Ay, ay! Y l' esmorzar?

PERE Sembla que donya Sofia ha pres xocolata, igual que las senyoretas y que desd' avuy seguirán aqueix sistema.

ENRICH Aixó ja passa de mida. En fi... esmorzaré á la fonda. Diguei á n' en Joan que enganxi.

PERE Oh! No hi es en Joan. Se n' ha endut al seu sogre ab 'l charret, á las vuit del dematí, y he sentit com 'l senyor Gatotosa li cridava:—A las pedreras de Montjuich.

ENRICH A las pedreras?

PERE Sí 'l senyor vol qu' avisi un cotxe de lloguer?...

ENRICH Sí!... No... es dir;... vaiji al diable!

PERE (*Saludant*) (Ja ho diu la sogre del senyor, que cada dia posa un genit mes *inguntable*).

(*Se 'n vá pe 'l fondo*).

ESCENA II

ENRICH, després PERE y ROBERT

ENRICH Llamp del cel! Jo crech que tots son rabiosos! Aixó es escandalós! Intolerable! A la cuenta á casa meva no soch ningú No aguanto mes: d' aquí vuit días 'ls sogres viurán sols en casa propia: y tan bon punt jo torni la resposta afirmativa al propietari del chalet del carrer de la Gloria á San Gervassi...

PERE Don Robert de Formentera. (*Anunciant*).

ENRICH En Robert!

ROBERT Gracias á Deu que 't veig. (*Surt ràpidament. En Pere se 'n vá*).

ENRICH Ets tú! Fá sis mesos que no tenia noticias tevas.

ROBERT Poch més ó menos; pero avans...

ENRICH Oy, que bens bé! No 'n tinch pocas de cosas per contarte!

ROBERT Més ne tinch jo; pero avans de tot, parla. Quí es aqueixa nena qu' acabo de veurer á la escala de la Concepció. acompañada de la teva esposa y d' una senyora venerable, carregada de pells, plomas y *boás*? Depressa, respon: m' hi va la vida!

ENRICH Sí qu' es grave!

ROBERT Cuita, respon! Quí es aqueixa perla, aqueixa maravella, aquest angel?...

ENRICH Aquest angel es la senyoreta Blanca, cunyada meva.

ROBERT Cunyada teva? Es cunyada?... Ay Enrich; que soch ditxós! Vina, que 't vull fer mal bé! (*L masega*).

ENRICH Que t' agafa? Que 't tornas boig?

ROBERT No, que ja ho soch! Boig d' amor per ella! per la Blanca! Quín nom més pur! més clá! Ay!! Per fi l'he trobada!! (*Cau al sofá aixugantse la suhor*).

ENRICH Pero qué dimoni 't passa? Esplicat. (*S' asenta en una cadira aprop seu*).

ROBERT Ay, Enrich! Es una novela! Una novela histórica comensada l' estiu passat, sobre la cuberta del Lulio. vapor que va d' aquí á Mallorca. Escolta bé... y perdona'm, porque he sigut molt culpable.

ENRICH M' espantas! Parla.

ROBERT Has de saber que la nit de la travesía, 'l mar estaba nerviós; y 'l Lulio qu' ab poca cosa 'n té prou, no més li faltavan unas castanyolas per semblá un bolero; porque brandava d' un modo lamentable. La cuberta estaba plena de caras grogas, verdas, afinadas... tothom, qui

més qui menos, pagaba 'l seu tribut. Alló semblava un bescambi! La Blanqueta assentada á estribor, feya 'l cor fort; pero un senyor d' edat que seya aprop d' ella, tal vegada son pare, al sentir 'ls primers síntomas del mal, s' alsa y se 'n va un trós lluny, sense qu' ella se 'n adonés. Allí vá pagar com un home de bé, 'l deute seu y 'l de la filla...

ENRICH Descambiant la pesseta?

ROBERT Qué vol dir pesseta? Al menos va descambiar deu duros. Quan ella va notar la falta del seu pare, llença un crit! Sens dupte va pensar qu' 'l seu pare havia fet un cabussó involuntari. M' apresuro á tranquilisarla esplicantli com vaig poguer la situació grotesca en que 'l pobre home 's trobava. La pobreta 'm va entendre y s' alsa per ausiliarlo; pero 'l peu se li anreda ab una corda, y cau... molt afortunadament entre 'ls meus brassos.

ENRICH Bé, com hi ha mon!

ROBERT Aturdida, vol despendrers de mí, y una brandada del vapor bolero rebot la seva cara divina contra la meva... y es clar: jo, tot torbat y sense sabé 'l que 'm feya...

ENRICH Acaba com cent dimonis!

ROBERT Exculleix armas, envíam padrins y fes lo que vulgas; pero li vaig fé un petó, que... fins 'ls peixos van treure 'l cap per veurer qué passaba á bordo!

ENRICH Ah, Robert! (*Com recriminant'lo*).

ROBERT Fill meu, qué vols que t' hi digui? No veus qué feya tan mala mar! La pobre nena, roija com una aurora boreal, deixa escapar de 'ls seus llabis un petit... Ah!! plé d' una rabieta també petita y bufona com tot ella. Vol fugir esfarehida; pero jo resisteixo, porque si la

deixo anar, 'l vent se l' hauría emportada com una ploma de colibrí. Allavors la pobreta ignocenta, comprenent 'l doble perill de la situació, pero massa débil per lliurarse de l' un y sense coratge per afrontar l' altre, 's posa á plorar com una Magdalena. Sí; plorava, pobre angelet!... Tot repenjat'se instintivament sobre 'l meu bras, y ab 'l caparronet apoyat á pesar seu sobre 'l meu cor!

ENRICH Finalment, qué?

ROBERT A la matinada entrém á Palma. Pujan á l' un de 'ls hotels del Born; jo també. Esmorsan á la taula rodona; jo també. Surten Born amunt...

ENRICH Tú també. Corre si pots: vinga 'l desenllás!

ROBERT Ah! 'L desenllás es estúpit com ell sol. 'L vell anava per cobrar una petita herencia d' un seu cosí valenciá qu' era mallorquí...

ENRICH (Infelís! Ja no toca!)

ROBERT Y sortir l' altre dimars cap á Barcelona. Jo, pensant ab la Blanca, ni 'm vaig recordar del assumpto que 'm portava á Palma. Avuy día, encare no me 'n recordo.

ENRICH Cuita, cuita, cuita! Després ja 't daré cúas de pansa.

ROBERT 'M passaba las horas mortas devant de 'l seu balcó, que donava á la part del darrera de 'l hotel. 'L dilluns al vespre no veig llum á la seva habitació, y serían las nou, quan sento 'l xiulet... millor dit, 'l bram d' un vapor que sortía del port. Pregunto per ells y 'm dihuen que ja son á bordo. A la cuenta habían determinat sortir 'l dilluns per Alcudia, en lloch del dimars. Corro cap al moll; era tart! 'L barco sortía magestuosamente y veig, entre sombras, la silueta

de la Blanca repenjada á la borda. 'Ls nostres ulls s' trovan y 'm sembla llegí en 'ls seus com una recriminació, pero trista y suáu á la vegada. Crido desesperadament perque m' esperin. 'L vapor segueix implacable la seva marxa. Faig volejar un mocador, 'm falta 'l servell y ¡xap! prenh 'l bany més ridícul de tota ma vida!

ENRICH Qué diús.

ROBERT Calcula! ni menos sé nadar!

ENRICH Desgraciat!

ROBERT No t' espantis; ja veus qu' encare respiro. Aixó sí: ni esma 'm va quedar per pescarme sol. Se 'n van cuidar 'ls altres.

ENRICH Ah, boig! mes que boig!

ROBERT Per acabar: fa sis mesos que corro adelerat detrás de la meva Blanca, del meu repós, de la meva felicitat, la meva vida, la meva ànima!... y tot just are fá un quart que ho he trovat tot d', un cop!

ENRICH Sempre serás el mateix!

ROBERT Al revés: soch tot un altre, perque estimo... y espero!

ENRICH En fi; ja qu' estás content, millor. Aixó m' aconsola de las tribulacions que passo.

ROBERT Pobre Enrich! Tens disgustos!... Jo que voldria la felicitat de tothom!

ENRICH La meva es molt lluny per desgracia!

ROBERT Es ben cert que l' amor 'ns fá millors.

ENRICH Afigurat...

ROBERT En 'l mon 'ns hem d' estimar tots!

ENRICH Afigurat que 'l meu sogre está completament arruinat, ab la desaparició d' un banquer, gran amich seu, que le guardaba tots 'ls seus interessos.

ROBERT Arruinat? millor! Allavoras no podrá negar la má de la Blanca á un home que val quinze mil duros de renda, com dihuen 'ls inglesos.

ENRICH Está arruinat: pero lo curiós es que jo sol ne pateixo... y pago y...

ROBERT Pobre Blanqueta! Aixís m'ho deurá tot.

ENRICH Baix pretext de que 'm necessita, ja no tinch ni 'l dret de parlar, ni fer la més senzilla observació, que no sigui mal interpretada.

ROBERT Pobre home!

ENRICH Aixís es que 'l senyor y la senyora Gatos, han comensat per apoderarse de las millors habitacions de la casa...

ROBERT Y bé! son els pares de la teva Marta!

ENRICH Y m' han allotjat aquí un parell de tipos que no hi ha per ahont agafarlos. En quant á la sogra, fa y desfá, talla y retalla, 'm despatxa 'l servey, 'm fa menjar de peix... Mira: justament avuy 'm ta dejunar.

ROBERT Es estrany. Ab la Blanqueta no se semblan de res.

ENRICH Donya Sofia s' apodera de la meva esposa; la monopolisa de día y de nit... Qué 't sembla? No trovas qu' estich ben arreglat?

ROBERT Pobres vellets! 'Ls estimo com si ja 'm fossin pares!

ENRICH Bé, qué m' explicae? Es aixís com m' escoltas?

ROBERT Si 't sento molt bé! Ves dihent.

ENRICH Veig que 'ts tan personal com ells, y... creume! crech que os enjegaré al botavant á tots plegats.

ROBERT Qué dius! No ho fassis pas!

ENRICH Per qué?

ROBERT Home! porque soch el teu amich: y si tancas la porta als teus sogres, ells me tancarán la seva y tornaré á perdre la Blanca, pot ser per sempre.

ENRICH Pero... malvat egoista! Ho veus com no més pensas ab tú?

ROBERT Nò es veritat: també penso ab la Blanca!

ENRICH Molt bé! com hi ha mon!

ROBERT En primer lloch si 'm fas perdre una esperansa qu' es la meva vida, t'haurás de rompre 'ls ossos ab mí! (*Va cap á la finestra*).

ENRICH Endavant! Un' altra sortida de peu de banch.

ROBERT Déu del cel! No m' equivoco! Aquí en el pati... voltada de pobres! Es ella! Es la Blanca!

ENRICH Ah, sí! Ves quina particularitat més curiosa! 'Ls seus pares no 'm poden perdonar qu' ells 'm necessitan; y la Blanca porta 'l perdó fins al extrem de despullarme per donarho tot als pobres. Ahí 'ls va donar unas botinas novas.

ROBERT Adorable criatura!

BLAN. (*Dintre*). Esperin un xich! No se 'n vagin!

ENRICH Potsé 'ls vol convidá á dinar.

ROBERT Ja es aquí. Tinch pó de no poguer resistir la meva emoció!

ENRICH Donchs entra al meu quarto.

ROBERT Tens rahó: m' amagaré. (*S cubreix ab el portier*).

ESCENA III

Els mateixos.—BLANCA (corrent).

BLAN. Enrich! (*Al véurel*). Ah! Enriquet! N' hi han dos que no han tingut res.

ENRICH Que parteixin ab els altres.

BLAN. No diguis aixó, mal cor!

ENRICH Cóm s' enten?

BLAN. He repartit els cinch duros que 'm vas donar, y m' han sobrat deu céntims. Aquí 'ls tens: els comptes clars. Are déixam el portamonedas. (*Li pren de l' armilla*).

ENRICH Altra vegada?

BLAN. *(Que corra cap á la finestra, arreplega al passar el sobretodo).*

Qué 't serveix aixó?

ENRICH Ja ho crech! Are 'l *sobretodo*. No 'n faltava d'altre! *(Li pren, el tira y arreplega la cara de 'n Robert que mira embabiecat á la Blanca desde el cortinatje).*

BLAN. Teniu, teniu y teniu! *(Tirant el contingut del portamonedas).*

Ja estich llesta. Aquí tens el portamonedas: els comptes clars.

ENRICH Sort que no hi había gran cosa. Pero Blanca! Aixó de l lensar els diners al carrer es tenir poch judici! S' ha de mirar cóm y...

BLAN. Qué vol dir, don Enrich? *(Ab gravetat fingida).* Es que vol retréurem que li dech tot, com diu el papá? *(transició).* Ja! ja! Ja 's posava serio! T' estimo tant... com á la meva germaneta!

ROBERT Si es un ángel! *(Ab explosió y deixantse veurer).*

BLAN. Quí ha aquí? Ay, Déu meu! Ay, Déu meu! *(Ab gran emoció y á punt de caure).*

ENRICH Blanca! *(Corra á sostenirla).*

BLAN. Es ell, Enrich! Es ell! no 's va ofegar! *(Mitj desmayada y volent plorar).*

ROBERT Ah, senyoreta! Ah, Blanca! *(Treu á l' Enrich y es posa ell á picarli la má).*

ENRICH Ey, ey! tú...! cuidado!

ROBERT Déixam estar, si pots!

ENRICH Aixó no té nom!

BLAN. Si vosté ho sapigués! Quan el vaig véurer desaparéixer en el mar!... Verge Santíssima! 'M vaig trobar més malament... Fins vaig caure en basca!

ENRICH Es lo primer que 's fa en semblants cassos.

- BLAN. Després, al recobrá els sentits, vaig preguntar á tothom y ningú sabia res. A la qüenta no més ho vaig véurer jo. Més tart, va succehir un' altre desgracia per l' istil; tal vegada hi va haver una confusió... vaig pensarme que vosté era mort... vaig créurer que jo 'n tenia la culpa... y va apoderarse de mi un sentiment tan gran, tan gran, que á las nits quan ningú 'm veyea, plorava y plorava... fins que cansada de plorar, m' adormia. Que n' he resat de parts de rosari pe 'l repós de la seva ánima! No 's poden contar, vegi!
- ROBERT (*Delirant de felicitat y abrassant á l' Enrich*). No t' ho dich qu' es un ángel?
- ENRICH Sí, home, sí! Un ángel! Ho sabia primer que tú!
- BLAN. Oh! Que ditxosa 'm sento de tornar-lo á veurer! Vet' aquí perque feya un quan temps qu' estava tan alegre! Era un presentiment!
- ROBERT Que no la sents? Que no la sents?
- ENRICH Sí, home, sí! No soch sort! La prova es que no me 'n se avenir. Mireu que aquestas mossetas del dia...
- BLAN. Qu' es cap mal lo que dich? Que vols dir qu' haig de dissimular l' alegria que sento, perque 'l senyor no es mort?
- ENRICH No, .pero... (*No saben que respondrer*).
- BLAN. Que no he fet be? Digas.
- ROBERT Sí, Blanca, sí! Ha fet molt be de deixar parlá 'l seu cor. No se l' escolti al seu germá, que no sab lo que diu.
- ENRICH Bravo, home! Bravo!
- ROBERT En primer lloch has de convenir en que la nostra coneixensa no s' ha fet en condicions normals y que, per lo tant, estém fora de la lley ordinaria.
- ENRICH Ah, no senyor! No hi passo!

ROBERT Sí, sí! Hem estat tots dos en perill de mort; mes tart, jo, per poch 'm nego: per lo tant, si la Providencia 'ns ha salvat, es que 'ns destina l' un per l' altre.

ENRICH Vols fe 'l favor de callar? (*A mitja veu*).

ROBERT Blanca: fa cinch mesos que la busco, que l' espero, que la crido! Cinch mesos passats pensant en vosté. Sent aixís, jo dech se 'l seu marit y vosté la meva esposa.

ENRICH Vols callá 't torno á dir?

BLAN. Pero... jo no se... (*Molt turbada*).

ROBERT En primer lloch, si vosté 'm refusa, 'm moriré de debó... y aquet cop si que 'n tindrà la culpa!

BLAN. Ay, pobre de mí! (*Mes turbada*).

ROBERT Respongui!

BLAN. Pero...

ROBERT Respongui en nom del cel! (*Molt apassionat*).

BLAN. Ay, Deu meu! Ay, Deu meu! Es que... ja ho sab vosté que no vull la mort de ningú! (*S refugia en brassos de l' Enrich*).

ROBERT Ah! soch 'l mes ditxós de 'ls homes!

ENRICH (*A Blanca*). Vaya uns paperots de ferme fer!

BLAN. Com?

ENRICH Es clar: m' abrassas per no dar la cara y poguer dir lo que 't convé.

BLAN. Enrich?

ROBERT Bueno: farás la demanda per mí?

ENRICH Sí.

ROBERT M' ho promets? (*Agafantlo per la ma*).

ENRICH Sí.

ROBERT M' ho juras?

ENRICH Que vols paper sellat?

ROBERT Ah! aquets homes metalisats!...

ENRICH Gracias!

ROBERT Sí, sí! 'T crech perque ets bon amich y t' ho estimarem esforsa! (*Fentli moltas festas. Blanca igual*).

BLAN. Molt y molt!

ENRICH Ala! ala! Hipócritas!

BLAN. Ah! permetim. 'M descuidava de dirli que soch molt pobreta. No tin dot perque 'l papá está arruinat.

ROBERT Ho he sapigut fa poch.

ENRICH Y fins se 'n ha alegrat.

BLAN. Com?

ROBERT Naturalment, perque soch prou rich per tots. Jo m' encarrego del benestar de 'ls papás que no 'ns deixarán mes.

ENRICH Ay, pobre Robert! Tú estás ben fresch.

ROBERT Per qué? Es que tú no sabs com agafarlos.

ENRICH Ja 'ls agafarás tu.

ROBERT Prou.

ENRICH Ca! Ni am pinsas!

BLAN. Lo que dius está molt lleig, Enrich!

ENRICH Massa qu' ho sabrás quan siguis la senyora de... Y are que hi penso. Potsé encara no sabs com te dirás?

BLAN. Es veritat! No.

ROBERT No encara.

ENRICH Ay, Deu vos fassa bons! Vina 'm aquí, boig, que 't vull presentar: crech que ja es hora. Robert de Formentera, amich meu, vint y nou anys, bona persona. Una mica aixalabrat, pero propietari d' un gran cor y de quinze mil duros de renda, á mes de varias fincas y un castell mes ó menos feudal; perque es baró... ¿De qué rius are? (*A Blanca que sonriu perque en Robert li tira petons per detrás de l' Enrich*). Oy, qu' ets baró, tú? (*Girantse á Robert*).

ROBERT Crech que si (*Rihent*).

ENRICH Conta ab antepassats il-lustres.

ROBERT Encara guardo tres corassas.

ENRICH Y si al senyor Gatosa no li fas 'l pes,

li tires las corassas á la balansa y potsé s' inclinará á favor teu.

BLAN. Que n' ets de bó, pobre Enrich!

ENRICH Are ho has dit; pobre! Si no ho soch, entre tots m' hi fareu tornar. Ni menos se com van 'ls meus negocis, ni se que fa la Borsa desde que sou aquí, ni estich tranquil respecte al nou dependent que 'l sogre m' ha imposat.

ROBERT Un nou dependent?

ENRICH Sí. Don Macrobio Moltó.

BLAN. Fill d' un gran amich del papá, que 'l vol casá ab mí.

ROBERT Un rival?

ENRICH Un rival fill d' un apotecari! Ja es ben trist per un baró que te tantas corassas.

ROBERT No s' espanti, Blanca. Per endurmen la palma faré fins lo impossible! Pero necessito una ocasió que sembli natural per trovarme ab 'ls seus papás.

ENRICH Deixa'ho per mí. Ja prepararé una entrevista per la presentació.

(Se sent dins la veu de 'n Gatosa).

GAT. Malehida bestia!... caball del diable!

BLAN. Ja es aquí 'l papá!

ENRICH Te: aquí tens una ocasió que, no per presentarse casualment, deixa de ser natural. Vaig á presentarte.

GAT. Bestia malvada! *(Dins).*

ROBERT No, no! Sembla qu' está mal disposat. Val mes que fugi: per ahont surto?

BLAN. Vingui.

(Obra la segona porta esquerra, li indica la direcció que pendrá y torna).

ENRICH Y tu? No 't quedas? *(Deturantla).*

BLAN. Ay, no, no! Arreglat com pugas! *(Fuig primera porta esquerra).*

ENRICH Gracias filla! Decididament la gratitut es un gran cosa!

ESCENA IV.

ENRICH, GATOSA, SOFIA després MARTA y JOAN

GAT. (*Furiós y gratantse un genoll*). Bestia bruta!

SOF. Poch á poch, Gatosa, poch á poch. (*Sostenintlo*).

ENRICH Qu' es aixó? ¿Qué passa?

GAT. Passa que 'l teu Sultan... 'l teu roig de mal pel, per poch 'm clava dalt á baix d' una timba. Ja he tingut ventura de la ventura; que sino... Ay! estich romput! (*L fan seurer*).

ENRICH 'Ls trossos encara semblan bons.

GAT. Riu. home! Si es un cas de riurer!

ENRICH No rich pas.

MARTA (*Sortint ab. Joan*). Reyna del cel! Qu' ha passat?

JOAN No res, senyoreta; total la caixa del *Charret* reventada, una roda feta este llas y 'l Sultan coronat.

GAT. Y jo també.

MARTA Cóm ha sigut?

JOAN Molt senzill. 'L Sultan no hi está fet á dur fanch fins 'ls genolls; y nerviós com estava 'ns ha depositat á dos metres sota 'l nivell del mar de la carretera.

ENRICH Y 's compren.

GAT. Sento molt haber ferit 'ls instints aristocratichs de sa magestat 'l Sultan: pero aixó no hauria succehit si, en lloch de tenir un animal de luxo, que no mes es bó per ferhi 'l *tato* en 'l passeig de Gracia, tinguessi 's pe 'ls teus carruatjes...

JOAN (Caballs de 'ls toros). (*Entre dents*).

GAT. ¿Qué diu?

- JOAN No hi dit pas res.
ENRICH Donchs, vesten. (*Joan se 'n va*).
GAT. Ja ho he sentit, ja! Fins 'l cotxero 's permet tirar sátiras; y es natural. Al veurer las pocas consideracions qu' aquí se 'ns guaidan, no es estrany que 'l servey mercenari 's prengui la llibertat de trencarnos 'l respecte.

ESCENA V

Dits, menos JOAN

- ENRICH (*Apart y passejant molt cremat*).
(*Un charret nou! una miniatura de Paris per aná á veurer la pedrera! Ves, que hi anava á fer?*)
GAT. (*Seguintlo ab la vista*). Uy, uy! Sembla que hi ha molt mohiment, per ben poca cosa.
MARTA (Es cert, Enrich).
ENRICH (Cert? Qu' es lo qu' es cert?)
GAT. Després de tot, jo soch 'l culpable. Debia haverhi anat á peu. Un altre vegada ho faré aixís. No es massa lluny y encara 'm servirá d' exercisi.
ENRICH Pero... vamos á veure, sogre. Que hi anava á buscar á la pedrera?
GAT. Que hi anava á buscar?... (*Alsant 'ls ulls al cel*).
ENRICH Sí.
GAT. Que hi anava á buscar?... (*Ab emoció continguda*). ¿Vol saberho?
ENRICH 'M farà favor.
GAT. Donchs t' ho diré! (*Ab esclat*).
SOF. Gatosa!...
GAT. Deixa 'm parlar, Sofia. 'L nostre gendre mereix una llisó.
ENRICH (Pobres de nosaltres!) (*Ab resignació*).

- GAT. (*Amargament*). En primer lloch, has de saber que, volent sortir á tota costa de la posició humillant en que 'm trovo...
- ENRICH Com?
- GAT. Vaig anar á trucar, fa quatre dias, á totas las portas, per demanar y obtenir una col·locació qualsevol.
- MARTA Oh, papá! (*Disgustada y conmovida*).
- GAT. Aixó he fet, filla meva! pero per desgracia, á la meva edat... Finalment, l'altre dia trovo per casualitat un antich company de col·legi, avuy dia contractista d'obras. Are explota pedreras á Monjuich.
- ENRICH (Ja ho entençh!)
- GAT. 'S diu Roch Pedrell y Roqué.
- ENRICH No es cap mal.
- GAT. Avuy en Roch Roqué es rich. Te una fortuna... sólida.
- ENRICH (Feta ab pedra de Montjuich... es natural.)
- GAT. Li vaig dir qu' estava arruinat, que la dona, la filla y jo estavam faltats de lo necessari...
- ENRICH Qué?
- GAT. Que tots 'ls nostres 'ns habian abandonat...
- ENRICH Com s' entén?
- GAT. Tot per interesarlo en favor nostre. ¿Sabs?
- ENRICH (Deu me dongui paciència!)
- GAT. Aquet recurs ha sortit bé. Jo sols pretenia de 'n Roch un modest empleo á la seva explotació, y en Roch ha volgut fer mes. Ha promés deixarme un capitalet per ajudarlo en las sevas empresas... (*molt eternit*) encarregant-se de ferme guanyar de sis á set mil pessetas l' any.
- ENRICH Sab que son uns tractes magnífichs?

- GAT. Sí, pero... sabs qu' haig de fer per aixó? (*Mes eternit y alsantse*). Tinch de posar en tot temps, 'l peu á terra á las cinch del demati y desafiar la inclemencia de las estacions. 'L sol!...
- ENRICH La lluna!
- GAT. La llu!... (*Se 'l mira y fa un gesto de despreci*). 'L vent, la pluja, la neu! S' han de fer uns menjars impossibles en barracas de mala mort que hi ha per allí, en las cuales t' acabas de desgraciar 'l ventrell, ja prou atrotinat de sí. (*Ab orgull*). Y tú 't pensas que, á la meva edat y ab la meva educació, puch determinar-me á fé una vida semblant?
- ENRICH No penso res jo.
- GAT. Jo! En Gatosa! Resignarme á baixar tan avall? May de la vida! No ho esperis pas!
- ENRICH Es que jo no he dit may que...
- SOF. No, Gatosa, no! De cap manera. Aixó la Marta no ho pot permetrer.
- MARTA No, mamá.
- SOF. Y espero que sabrá fé entendre la rahó al seu marit.
- ENRICH A mí?
- MARTA No tingui po, mamá.
- SOF. 'L meu pobre Gatosa 's moriria y tú Enrich sentirías l' espiná del remordiment.
- ENRICH Pero... com cent diables!... Que li aconcellat jo que dongués aquet pas? Si, casi no ho sabía que hi haguessin pedreras á Montjuich. Si ni menos se qui es aquet rich, Roch, ruch...
- GAT. Roch Roqué, si no 't sab greu. Un home honradíssim qu' ha pujat la familia ab la suhor del seu front!... Perque en Roch te set fills, si no ho sabías.
- ENRICH Qu' es una indirecta?
- GAT. Quí pensa ab aixó?
- ENRICH Es que si jo tingúes set criaturas després

de sis mesos de matrimoni, ni vosté ni jo hi trovaríam el compte. (*Rient*).

MARTA Enrich! Aixó es massa.

GAT. Al còntari, filla. A la cuenta 'l senyor te 'l dret de divertir-se ab 'ls que manté!

ENRICH (Horror!) (*Esborrinat y rabiós*).

GAT. Tiri endevant; ja som aprop de las injurias!

SOF. No; aixó no ho puch creurer!

MARTA No, mamá: sosseguis!

ENRICH (Ell també? Crech que 'l cap se me 'n va á passeig!).

(*Se 'n va á seurer lluny de tots*).

ESCENA IV

'Ls mateixos, MOLTÓ

MOLTÓ Ay! Amichs meus! (*Groch, descompost, desfigurat*).

ENRICH Un altre novedat!

MOLTÓ Quina desgracia!

TOTS. Desgracia!

MOLTÓ Jo 'm moriré!

TOTS Com es aixó!

MOLTÓ Y en Macrobio també!

GAT. En Macrobio?

MOLTÓ No s' ha pogut cubrir!!

ENRICH Qu' ha perdut 'l barret?

MOLTÓ 'L meu fill! 'L meu únich fill destapat! Fins 's parla d' executar-lo!

SOF. Ave María puríssima! Per qué?

TOTS Sí: per qué?

MOLTÓ No se si 'm sabré explicar. Perqué en Sagasta ha pujat ab un grapat d' octaus de baixa!

GAT. En Sagasta?

MOLTÓ Ha agafat pó y ha venut: després ha tornat á pujar...

- GAT. Quí?
- MOLTÓ En Sagasta!!
- GAT. No t' entench!!
- MOLTÓ Jo tampoch! Pero la carta qu' he rebut del noy es clara. Tal vegada, cansat de trafiquejar pe 'ls altres, ha volgut, ab un ñom postís, ferho per ell y ha jugat.
- ENRICH Ell també?
- MOLTÓ Y ha perdut! Tot s' ha descobert; tot-hom sab qu' es en Macrobio Moltó... y crech que 'l farán retraiar!
- GAT. Per qué?
- MOLTÓ Per posarlo en un cuadro, si no paga set mil pessetas de diferencia.
- GAT. Ja es una suma.
- MOLTÓ Bé, sí. Una suma qu' es una diferencia. Diu qu' está deshonorat y no gosa presentarse aquí! Ah! D. Enrich! Per que l' hem conegut!
- ENRICH Vosté dirá, porque jo no ho se pas.
- MOLTÓ Si 'l meu fill no hagués posat may 'ls peus en aquesta casa, no l' hauría cegat la orgía de luxu escandalós que s' hi desplega!
- ENRICH (Que diu aquet Aschanti?)
- MOLTÓ Si vosté no n' hagués fet un de 'ls seus satel-lits...
- ENRICH Recordi que vostés mateixos van obligarme á pendrel.
- MOLTÓ Pobre criatura! Pero 'l nostre nom sortirá pur d' aquesta ignominia. Vendré la farmacia! 'L laboratorí! Tot!... Fins l' última camisa si convé.
- GAT. Aixó no! De cap manera ho sufrirém!
- SOF. Oh, no!
- GAT. Nosaltres hem fet 'l mal: nosaltres 'l repararém! 'L meu gendre pagarà!! (*Ab grandesa d' ánimo*).
- SOF. Sí!
- ENRICH Jo?
- MOLTÓ Oh, pagarà, pagarà!... Y 'l meu fill quí me 'l torna? porque ab la desesperació

es capàs de... Vostés no 'l coneixen al meu Macrobio! Es 'l cor mes leal! L'ànima mes honrada! Y perxó la probatura li ha sortit malament. No fá com vostés que procuran sabé 'ls secrets del Govern.

ENRICH 'L Govern no 'ns diu may rés.

MOLTÓ Donchs, per qué jugan y guanyan?

ENRICH (Buff! Al botavant! Jo ja 'n tinch prou!)
(*S' alsa fora de sí y escriu en una fulla del seu carnet.*)

MOLTÓ No hi ha joch sense trampa!

ENRICH Senyor Moltó, tingui! No li haig de dir res mes! Prengui: aquí te las senyas d' un home molt sabi y entés...

MOLTÓ (*Llegint furios*). A Sant Boy!! Una casa de boijos! Don Enrich! Si no fos pel respecte que m' inspiran 'ls Gatossas!.....

ENRICH Que faría?

MOLTÓ Quín escandol!

SOF. Ave María puríssima!

MARTA Papá! Enrich!

MOLTÓ (*Ab sentiment y agafant la ma de 'n Gatosa*).

Pobre amich meu! Are veig clá que no m' enganyavas y que don Enrich mereix tot 'l mal que d' ell m' has dit!

ENRICH Aixó mes? (*Cridant*).

ESCENA ÚLTIMA

'Ls mateixos, BLANCA

BLAN. Qué passa?

MOLTÓ Si senyor, sí! Avuy s' ha tret la careta y m' avergonyeixo per vosté!

GAT. Calla, Moltó, calla! Estalviam la darrera humillació, porque conech al meu

- gendre y... per tirarte pe 'l ull de l' es-
cala no s' hi pensaria gayre.
- ENRICH Que vol dir, gayre? Gens no m' hi
pensaria!
- GAT. Y ho confessa! Ah, gendre! Avuy llen-
sas al carrer l' únich home del mon
que m' ha mostrat afecte! Donchs bé!
Jo marxo ab ell!
- ENRICH (Bon vent!)
- MOLTÓ Sí: anensen! (*Pujan tots al fondo
menos Blanca*).
- GAT. Sofia! Blanca! Veniu tots ab nosaltres.
- MARTA No, papá, no pot ser! Vostés no se 'n
van aixís! No ho vull perque es impo-
ssible! Enrich! Enrich!... deturals!
- ENRICH No tingas pó: no se 'n anirán. Aqueixa
gent no se 'n va may!
- MARTA Ah! Donchs are t' áviso! Si 'ls meu pa-
res passen la porta de casa, no marxa-
rán sols!
- ENRICH Ah, no? Y... qué farás?
- MARTA (*Rompent á plorar*). Morirme de pe-
na tal vegada! Pero...
- ENRICH Ah! Marta!
- SOF. Deu del cel! Una separació!... y nosal-
tres 'n foram la causa! hauriam fet la
desgracia de la nostra filla!
- ENRICH Senyora! 'M sembla que no...
(*Com dihent: no hi per tant*).
- SOF. (*Entenentho al inrevés*). Sí, sí! 'T
comprenc, gendre!... y 'ns quedarém!
(*Com si fes un gran sacrifici*).
- GAT. Sofia! (*Severament*).
- SOF. Debém sufrir'ho tot!... per la nostra
Marta!
- GAT. Donchs bé: tú 't quedarás ab la Blanca;
pero yo jo, 'l *quefa* de la familia, des-
prés de lo qu' ha passat, tinch de mar-
xar. (*Puja y Marta 'l detura*).
- MARTA Papá! Olvidi'ho tot!
- ENRICH (Es que jo voldria saber qu' es lo que
ha d' olvidar!)

- GAT. Si en aquestes horas no li degués tot, potsé podria ferho; pero... dada la meva situació... (*Torna á volguer pujar*).
- MARTA Donchs, miri, papá! 'L meu marit li demana perdó!
- ENRICH Jo! (Que 't burlas de mí?)
- MARTA (T' ho prego! Son tan desgraciats!...)
- ENRICH (Pero abusan horriblement!)
- MARTA Si m' estimas, no 'm desmenteixis!)
- ENRICH (No pot ser! Impossible!)
- MARTA (T' adoraré!!) (*Ab ánima*).
- ENRICH (Oh, angel... (beneit!) Fes lo que vulgas: no sé ahont soch!)
- MARTA (*Acostantse y prenent las mans del marit y del pare.*)
Papá? L' Enrich li demana la má en senyal d' olvit. (*Gatosa fa'l desmenjat. Moltó l' obliga á péndrerla, ab posats de sant home.*)
- MOLTÓ Vamos, Gatosa, vamos; sigas generós. (*Al veurer las mans unidas.*)
Ah, ja, ja! Aixó es aixó! (*Enternintse.*)
Oh! 'Ls fills! Digan lo que vulgan, se 'ls estima sempre!
- ENRICH (Tinch 'l cap plé de moscas vironeras!)
(*Anantsent á seure en un cantó de l' escena y agafantse 'l cap ab las dugas mans.*)
- MARTA Quedém entesos... y 's quedan tots, eh?
- GAT. Sí! 'Ns quedém! (*Amb esfors sublime. Marta corre á fer companyia á l' Enrich.*)
- SOF. Gracias, Gatosa: gracias! May m' habías semblat tan gran! (*Abrasantlo y en Moltó fa lo mateix per l' altre costat.*)
- GAT. (*Digníssim*). A la escola de la adversitat, es allá ahont s' aprén á coneixe 'ls homes!
- SOF. Admiro 'l teu valor!

GAT. (*Ab la magestat d' un martir y mirant al cel ab inefable resignació, fins que cau lo teló.*)

Molt se 'n necessita, quan un home te de menjar 'l pa amarch y humillant del seu gendre!

(*En el mitj de l' escena 'ls Gatosas y en Moltó forman un grupo y á un costat un según grupo compost de l' Enrich, Marta y Blanca.*)

FÍ DEL ACTE SEGÓN

ACTE TERCER

La mateixa decoració.

ESCENA PRIMERA

MUNDA y ROBERT

La Munda espolsa y al cap d' un moment, en Robert entra de pressa.

ROBERT Ah! Escolti, noya. Vol fe 'l favor d' avisar á don Enrich y dirli que soch aquí?

MUNDA Don Enrich? Oh!... Es que 'l senyoret no hi dorm á casa.

ROBERT Ay, ay! No? (Aixó es grave). Donchs ahont dorm?

MUNDA He sentit á dir per la cuyna que 'l senyoret dorm á las Cuatre Nacions.

ROBERT Qué diu are?

ESCENA II

Els mateixos ENRICH

ENRICH Si senyor: hotel Cuatre Nacions, Rambla del Centro. (*Pasejantse pel prosce-
ceni ab 'l bastó á la má y las
mans á las butxacas*).

ROBERT Noy, ets molt cart de veurer!

ENRICH Y 't juro que ja 'n tinch prou: massa y tot!

ROBERT Jo venía per dirte...

ENRICH Y fa vuit dias que me 'n passen de tots colors!

ROBERT Per dirte qu' estich determinat á fer la meva demanda.

ENRICH Varen presentarme un llibre. Van preguntarme 'l nom, l' edat, d' ahont venía, ahont anava...

ROBERT Bé, que m' escoltas ó no?

ENRICH Sí! Que 't passa? Que hi ha? Que vols? La ma de la Blanca? Te la dono. 'L sogre y la sogra? També te 'ls dono. Vols els Moltons pare y fill? 'T regalo tot el remat. Qué vols mes?

ROBERT Home! vull... vull...

ENRICH Vols, vols... ni menos ho sabs lo que vols! Ah, sí! Vols que 't fassi costat y 't presenti als meus sogres? Donchs escolta 'm bé, Robert. Sabs que t' estimo molt y tot ho faría per tú; pero 't declaro que no vull absolutament ni sentir parlar d' ells! Ahí á la tarde vaig firmar l' escriptura de compra d' un chalet, situat á S. Gervasi, carrer de la Gloria, 82. Una torreta amabloda y tot: lo que 's diu: una monada!... Home! Sabs l'

hotel de la Pura, aquella bolera grana-
dina que va donar tan joch? Donchs l'
he comprat per un tres y no rés. Allí
hi desaré 'ls meus sogres; 'ls compra-
ré un lloro y un joch de cartas per-
que estiguin distrets, y jo tornaré á en-
trar triomfant á casa meva ab la meva
Marta, per no separarmen may mes.

ROBERT Pero...

ENRICH Qué vols fer? 'Ls casats á casa seva y
'ls sogres cuan mes lluny millor. Fes la
demanda tot sol: ádeu! (*Va per sor-
tir, Robert 'l detura.*) Prench las
cincuenta Fransas y las cent Cubas del
vuitanta sis...

ROBERT No sortirás. No será dit que 'm refío
inutilment de la teva amistat.

ENRICH Pero 'l Bolsín, desgraciat! 'L Bolsín!

ROBERT Que n' haig de fer del Bolsín?

ENRICH Oh! 'Ls enamorats!... Es que no sé com
dirte que demá liquido! Adeu!

ROBERT No surts, 't torno á dir!

ESCENA III

'Ls mateixos BLANCA

ENRICH Pero... y las ordres rebudas? (*Surt
Blanca.*)

ROBERT Ah, Blanca! L' Enrich 'ns abandona!

BLAN. Es possible?

ENRICH Es que 'l negoci m' obliga... (*Pren el
sombbrero.*)

BLAN. Per aquí no passa un alma. (*En la
porta del fondo y estenen los
brassos.*)

ROBERT Y deya qu' era 'l meu milló amich!

BLAN. Jo que 'm creya qu' erats tant bondadós! Quant m' enganyava!

ENRICH Com s' entén? Com s' entén?

BLAN. No! No t' enfadis! Que no veus que ho dich de broma? Ets molt bó: la teva adorada Marta m' ho ha dit y m' ha assegurat que foras la nostra Providencia.

ROBERT Estimat Enrich! (*Prenentli la mà*).

ENRICH Quin parell d' intrigants!

BLAN. En nom de la teva benvolguda Marta! Calcula, si t' aguessin refusat la seva má! Que haurías fet! Vejam: posat al puesto de D. Robert.

ROBERT Vejam: pósati, home!

ENRICH Hos torno á dir que sou dos intrigants, y que 'm tiraréu á la miseria. (*Deixa 'l barret á la taula.*)

BLAN. 'S queda!! (*Enrich escriu en una fulla del carnet*).

ENRICH Ja veig lo que hos preocupa 'l meu porvenir.

BLAN. Tu ray!

ENRICH Pobre de mí, dich jo! Juliá!

JULIÁ Mana, senyor? (*Sortint*).

ENRICH Corra al despaig y entrega tot aixó al meu sócio. (*Donantli 'l full y varias cartas*).

JULIÁ Sí senyor. (*S' en vá deixant pas á Gatosa que 's presenta al foro*).

ENRICH ('L sogre!)

ROBERT ('M refío de la teva amistat.)

BLAN. (La nostra ditxa dependeix de tú!)

(*Robert puja al fondo y s' arregla la corbata: després parla ab la Blanca, sense perdre de vista als altres dos.*)

ESCENA IV

'Ls mateixos GATOSA (*mol capficat*).

- ENRICH (Paciencia! Sobretot paciència! Oh, santa Marta! Protegeixme!)
- GAT. (Avuy l' amich Moltó ha seguit 'ls passos del meu gendre: que diantre pot anar á buscar pe 'ls Chalets que hi habitan boleras?)
- ENRICH Bon dia, papá estimat. (*Amable*).
- GAT. (Disimulem). Bon dia no menos estimat gendre.
- ENRICH (Sembla qu' está de bona lluna). Sogre? Permetim que li presenti 'l meu íntim amich, Robert de Fomentera.
- ROBERT 'M considero honrat de... y si la amistat es un titol... per... (*Torbat devant la mirada freda d' en Gatosa que l' inspecciona de cap á peus*).
- GAT. Molt servidor de vosté. (*Baixa al prosceni*).
- ENRICH (Res. *Gatosa*; no hi pot fer mes!)
- GAT. M' alegro molt de veuret, gendre, per que 'm de parlar. (*Robert s' entorna aprop de Blanca*).
- ENRICH Estich á las sevas ordres.
- GAT. Després de reflexionar molt, he trovat que no está prou be que 'm dirigeixi á personas estranyas.
- ENRICH (Un alti e estiribot?)
- ROBERT (Are dehuen parlar de nosaltres.) (*A Blanca*).
- GAT. Per lo tant, he decidit demanarte una col·locació en el teu despaig.
- ENRICH Per amor de Deu, sogre! Aixó no es ben pensat. Vosté, entremitx dels meus dependents?

GAT. 'L trevall ennobleix l' home y no 'l deshonra may!

ENRICH Quin dupte hi ha? Pero vosté...

GAT. Per mí l' obrer doblegat baix 'l pés de la tasca tot cantant alegrement la cansó del trevall, té dret á totas las consideracions.

ENRICH Parla molt just y soch absolutament del seu parer.

GAT. Després, l' home que no fá una cosa ó altre, s' anyora! S' aburreix! (*Ab pena*).

ENRICH No senyor. (Calla! ja tinch 'l camí!) (*Fa signos á Robert que se li acosta y Blanca baixa per la esquerra*).

Aquí té al meu amich Robert que posseheix un capital inmens y per lo tant una renda fabulosa: y no obstant ni s' aburreix, ni s' anyora... y ell tampoch trevalla.

GAT. No 'l critico: cada hu es duenyo de obrar com millor li sembli. (*Repara qu' á la seva esquerra hi te la Blanca que li besa la má*).

Hola, filleta! Ja sé qu' á Barcelona es de bon tó 'l no fer res. Al vespre al Liceo, al Círcol Ecuestre... y de día á donar uns cuants vols pe 'l Parque ó 'l passeig de Gracia, fent 'l geperut ab la bicicleta ó bé fer ballar la polka á un caball pur-sanch, ben fogós...

(*S' atura per mirar á l' Enrich y y gratarse 'l genoll. L' Enrich somriu*).

ENRICH Oh! 'Ls caballs d' en Robert, tots son mansos.

GAT. No parlo de 'l senyor. 'M refereixo als fills de familia, elegants, desocupats, que no portan la seva pedra al edifici social.

ROBERT (*Segueixli la beta*).

ENRICH Te rahó. Está en lo just y l' amich Robert opina com vosté.

ROBERT Naturalment!

ENRICH Perxó emplea part de la seva fortuna en la cosa mes noble y digna del mon. 'L meu amich protegeix l' art. Cuánts artistas eminents, li dehuen la seva brillant carrera!

GAT. Ah! Vosté protegeix 'ls artistas? Ja sabrá lo que li costa.

ENRICH (Res: está pe 'ls richs. Rochs de la pedrera.)

GAT. Quina colla de ganduls! Ab 'ls cabells llarchs y la barba deixada que sembla que 'ls falti 'l ral! Ho dich perque á Igualada 'n vaig coneixer un que fins va intentar suicidarse per amor, segons ell deya: y era per no pagar la dispesa. Aquí 'ls té 'ls artistas.

BLAN. Estás injust, papá. Hi han artistas de gran talent...

GAT. Fuij! Qué sabs tú?

BLAN. Que pagan la dispesa y guanyan mils y mils duros. l' any.

GAT. Ah! Guanyan mils y?... Donchs aquets son 'ls que s' han de protegir.

ENRICH (Que?) Te rahó! Te molta rahó!

ROBERT Aixís es qu' á casa meva, qu' es tota de vosté, tinch varias obras antigas y modernas de bastant valor y si algún día vosté 's dignés honrarme visitant la meva galería...

ENRICH Just. Y farém venir la simpática senyora del meu estimat sogre.

GAT. Pero... (*Un xich amansit.*)

ENRICH Fins té un Murillo autentic! Un Tisiano...

ROBERT Y l' escola modernista molt ben representada.

ENRICH Es veritat. Té un *Russinyol*...

GAT. Ja m' agrada. Y canta bé?

ENRICH No, perque are muda.

(*Tots s' aguantan 'l riure.*)

GAT. Deu ser femella.

ENRICH Cá! Un mascle com una casa! Li van portar de Sitjes.

BLAN. Quan hi aném, papá? Demá mateix?

GAT. No dich que no. (*Amansit*).

ROBERT Estich orgullós de contá ab la seva promesa. Lo que 'm desespera es 'l no haber tingut encara l' honor de saludar á la seva apreciable senyora.

GAT. La Sofia s' está vestint. (*Casi amable*).

ROBERT (Defensa la nostra causa y després tornaré per saber si l'has guanyada). Senyor Gatosa? Senyoreta? (T' adoro!)

(*S' en vá boix d' alegría*).

BLAN. (Has trevallat be! Deu t' ho pagui!) (*Li estreny la ma ab efusió*).

ESCENA V

ENRICH y GATOSA

ENRICH (Y aixó es 'l pare d'aquest angel? Hi han fenómenos que no tenen explicació). Y donchs, papá? (Aném trevallen). (*Li pren 'l bras y 's pasejan*). Que li sembla del meu amich? És simpátich, veritat?

GAT. Molt: potsé massa y tot, perque la seva presencia en una casa ahont s' hi trova una noya com la Blanca, podria portar consecuencias fatals.

ENRICH (Y are?) Quinas?

GAT. Don Robert es jove, rich y molt educat. Vull suposar que la Blanca prengui en sério alguna galanteria d' aquellas qu' es dihuen perque sí... y s' enamori d' éll. Que succehiria allavoras?

ENRICH La cosa mes natural del mon, perque la seva suposició... es una realitat.

GAT. Qué vols dir?

- ENRICH Vull dir qu' en Robert adora la nostra Blanca, y ella estima al nostre amich Robert, veli aquí.
- GAT. Y fuig, home! Si no s' han vist may!
- ENRICH Donchs s' equivoca. Van fer coneixensa en alta mar. Era un día que 'l Rey de las ayguas remenava la forquilla d' un modo molt desagradable pe 'ls passatgers.
- GAT. Calla, calla... calla!... (*Recordant*).
- ENRICH Are hi toca! Senyor Gatosá, tinch l' honor de demanar la má de la senyoreta Blanca, per Don Robert de Fomen-tera.
- GAT. Qué? La Blanca esposa de...? Y vols que vagi á dir á un home noble y opulent que no dono un centim de dot á la noya?
- ENRICH No cal que li digui, perque ja ho sab.
- GAT. Sab qu' estich arruinat?
- ENRICH Si senyor.
- GAT. Sent aixís, també deu saber que la Blanca, la Sofía y jo, vivim á costellas tevas?
- ENRICH La frase es dura, sogre!
- GAT. Pero justa. Es evident que avuy tot t' ho debém á tú; pero 'm sembla que no necessitabas alabarten devant dels altres.
- ENRICH Senyor Gatosá!
- GAT. Refúso la ma de la noya al teu amich D. Robert!
- ENRICH Per qué?
- GAT. Perque li tinch destinat un altre marit. Un home que al menos no 'm retreuré 'ls seus beneficis, ni m' hauré d' avergonyir may devant d' ell, perque fa temps que'ns coneixém: y aquest home... aquí 'l tens. (*Senyala á Macrobio qu' entra*).

ESCENA VI

'Ls mateixos, MACROBIO

ENRICH Y es aixó 'l cunyat que 'm vol donar?

MAC. Que?

ENRICH Veyam: parlém ab calma, sogre! 'L fill Moltò es un bell subjecte, ben criat, dócil, manso, bondadós... enfí: te totas las qualitats de... la seva familia.

MAC. Gracias, don Enrich!

ENRICH. Pero 'l trovo massa jove.

MAC. Vint' y quatre 'n faré per San Macrobio.

ENRICH A més, no te ofici ni benefici.

GAT. N' apendrà un.

MAC. Ja he comensat á probarho.

ENRICH Per Deu, no 'm recordi la seva probatura que 'm costa set mil pessetas. A mes d' aixó, sé que la Blanca está molt lluny d' adorarlo.

MAC. Si no m' adora, al menos m' ha apreciará.

ENRICH Oh! Prou! En 'l seu just valor. Y vosté s' hi conforma?

MAC. No tinch ambició, sab?

GAT. (*A Macrobio*) Deixa 'l dir; la Blanca t' estimará. Jo li diré estima á n' en Macrobio y ella estimará á n' en Macrobio.

ENRICH No ho cregui pas, perque no 'l pot veurer ni pintat.

MAC. No dantli 'l meu retrato, estém en paus.

ENRICH Per amor de Deu, sogre! Ja se l' ha mirat bé?

GAT. Parla clar d' una vegada! Si en Macrobio fós amich téu, 'l proteigirías; pero com que 's 'l fill d' un home que m' ha dat mil provas d' afecte, es natural que no t' agradi.

- ENRICH A mi sí: á qui no agrada es á la Blanca.
 GAT. Si ell agués sigut company de las tevas calaveradas!...
- ENRICH Calaveradas jo?
 GAT. Pero aquí no 's tracta de tú, sinó de la Blanca: y jo sol, ho tens entés? jo sol tinch 'l dret...
- ENRICH De ferla desgraciada?
 MAC. Aixó no: jo li juro...
- ENRICH Que no será desgraciada ab vosté? No cal qu' ho juri: ho crech aixís mateix.
 GAT. Que vols dir?
 ENRICH Vull dir que la Blanca no 's casará may ab un tipo com aquet.
 MAC. Com? (*Fent un brinco*).
 GAT. Gendre! Gendre!... Ah! val mes que calli, perque parlaría massa!
- ENRICH Parli, home! Esbravis! Aboquiho tot!
 GAT. Que jo?... Que jo?... Ay! M' ofego! Aquet home 'm vol assassinar! Pero no 'l tindrás aquest logro! Viuré cent anys, no mes per veurer si 't faig ferir! Y finalment, qui 's casará ab la Blanca será en Macrobio y no don Robert!... A propósit, ara mateix li vaig á escriurer per dirli qu' está llest.
- ENRICH Fassi lo que li dongui la gana. Escrigui lo que vullga á n' en Robert y dónguili espresions de part meva!
 GAT. Èts una fiera! (*Cayent en una butaca*).
 ENRICH Y vosté un tigre del Tívoli! Y prou, per avuy! Presento la dimissió! (Vaig á refugiarme entre 'ls brassos de la meva aymada Marta. Potsé contanhi lo que 'm passa, trovaré la calma tant sospirada!
 (*Se 'n va per la esquerra. Macrobio mentres terminava la escena anterior, s' ha assentat en el sofá ab una cama sobre l' altre y parlant tot sol com un ximplet.*)

ESCENA VII

GATOSA, MACROBIO y després MOLTÓ

GAT. Mal home! Pervers! (*Remanantse agitat en la butaca*).

MAC. (Ah! Pero... aixó no pot anar! (*Alsantse*). Aquí m' atropellan massa! Y jo tinch de se 'l seu gendre? A 'n aquet preu, may de la vida! May!)

GAT. Vaig á escriurer al tal Robert. Ahont tinch las ulleras? (*Regirant butxacas*)

MAC. (Un gendre com 'jo? Si no se 'l pinta...

GAT. Ah, son aquí. (*Se las posa*).

MOLTÓ (*Surtint silenciós pel fondo*).

La munda m' ha dit que don Robert es 'l nostre rival: será vritat?

GAT. «Muy señor mio. (*Escribint agitat*).

MOLTÓ (Potsé li escriu?) (*Ab inquietut*).

GAT. Ah! Ja ho tinch are! (*Rompont 'l full y escribint sobre un altre*. El señor y la senyora Gatosa, participan á V. el próximo enlace de su hija Blanca, con don Macrobio Moltó.»

MOLTÓ (Respiro!)

MAC. (Ah, no no! Estich ben decidit. Aquí se m' atropella massa!)

MOLTÓ (Qué rediable enrahona 'l beneyt del meu fill?)

GAT. (No: ja he trovat un altre cosa que va mes be). (*Un altre full*).

MAC. (Per altre part, sembla que la Blanca no delira massa per mí. Molts cops 's pensa que no la veig, y l' atrapo fentme unas mofas que no hi ha modos! Ahí 'm va fer una llengota de mitx pam!)

MOLTÓ (No hi ha ningú com 'l meu fill, per sostenir conversas tiradas per ell ma-teix!)

- MAC. (No hi ha mes: Are diré resoludament al senyor Gatosà que no 'm vull casar).
(*S' alsa y son pare 'l detura pe'ls faldons*).
- MOLTÓ. Qué vas á fer desgraciat? (*Portantlo á un extrém. Tota la escena á mitja veu*).
- MAC. 'L pare!
- MOLTÓ. Calla!... Ó si nó t' embarco!
- MAC. Qué?
- MOLTÓ. 'T fico en un vapor y cap á l' Habana falta gent.
- MAC. Per qué?
- MOLTÓ. Chist!... Perque fa curanta anys que faig xarops y potingas y enganxo etiquetas para *uso eterno y uso interno*, y la munyeca ha perdut l' esma de tant picá al morté! Perque 'm vull vendre la farmacia y perque 'ts un animal!
- MAC. Jo?
- GAT. Sí! Sí! (*Pegantse un cop al front y comensant un altre full.*)
- MOLTÓ. Ah! Es dir que vols destruir un casament que m' ha costat dos anys de manipulacions? Potsé si que 't pensas que m' hi diverteixo ab aquet parell de Gatosas! Que no ho veus que son dugas caricaturas?
- GAT. Sí! Sí!!! (*Escribint convulsivament*).
- MOLTÓ. Que 't creus que 'ls apreció? No! 'Ls soporto; 'ls aguanto no mes per tú!... Y perque vull viatjar y veure 'l mon, que no l' he vist mes que per un forat!
- MAC. Y per mi 'ls aguanta?
- MOLTÓ. Si; perque 'n el mon, no hi ha mes qu' un Gatosà que 't vullga per gendre!
- MAC. Donchs á mi 'm sembla qu' ab la meva figura y ab la meva educació, que 'm costa tantas bofetadas...
- MOLTÓ. La lletra, no diré qu' entri ab sanch com

dihuen 'l castellans; pero ab castanyas, sí. Pero á tú no t' ha entrat de cap manera; perque no tens ni cinch céntims de conversació, ni obras la boca mes que per dir bestiesas!

MAC. Alto! Ja 'm comenso á carregá al cap d' avall!

MOLTÓ. Es que ab tú, no m' hi puch fer cap il·lusió. Vint cops he tractat de casarte, y vint cops las familias amenassadas se me 'n han rigut á la cara.

MAC. Aixó han fet?

MOLTÓ. Un día... sols un día, vaig trová un altre Gatosá; á la cuenta no 'n quedava mes qu' un: aquet 's deya Reventós. Ell prou acceptava: pero sa fill... ni pensament ni memoria!

MAC. La senyoreta Petronilla? Ay, lletja fumada!

MOLTÓ. Quan son pare li va dir: dissapte 't casas ab don Macrobio... ¿sabs que va fer?

MAC. Qué?

MOLTÓ. 'S va tirar dalt á baix del balcó!

MAC. Ah, carambas! Vet' aquí per qué va coixa!

MOLTÓ. Y tú 't creus que deixaré escapar la sola ocasió que tinch per... No, fill, no! Ja que no ets bó per rés, 't casaré y viurás ab la teva dona á la casa d' Igualada, ab sis cents duros cada any. Tinch una torreta aprop de Capellades; allí hi ficaré 'ls Gatosas, ab quinze duros al mes; y jo, cap á veurer mon, fins que me 'n cansaré. Aquet es 'l meu plan.

MAC. Pero si la Blanca no m' estima...

MOLTÓ. Tampoch m' estimava ta mare... al principi.

MAC. En quan á aixó siguem justos. Ni al final tampoch.

MOLTÓ. Donchs ja veus com, sense amor, 's pot ser ditxós en 'l matrimoni.

- MAC. No obstant...
- MOLTÓ. Fill meu, es aixó y res mes. O 't casas ab la Blanca, ó t' embarco cap á l' Habana. Are pénsati bé.
- MAC. Qué vol que hi fassi á l' Habana, si jo no fumo!
- MOLTÓ. Acabém: qué determinas?
- MAC. Que 'm caso.
- MOLTÓ. Y es clá, home!
- MAC. No veu que 'm mareijo tant per mar?
- MOLTÓ. Donchs no perdém temps. Are, si 'l teu rival 's torna á presentar, l' has de combatrer ab las sevas propias armas. Vés á la Rambla de las Flors y compra un ram ben elegant... Calla, que ja acabat.
- (Mentres en Gatosa escribia ha estat col·locat de modo que 'l públich no hagi vist corre la pluma. S' alsa y deixa veurer tres ó quatre fulls cuberts d' escritura).*
- GAT. Aquí están 'ls quatre mots de lletra qu' escrich á D. Robert. Ah! Erats aquí?
(Reparant en Moltó).
- MOLTÓ. Sí; parlava ab 'l noy que 'm deya la alegría que li causa... *(Tira endavant, home!)*
- MAC. Ah, senyor Gatosa!
- GAT. Sí, sí! Tú serás 'l meu gendre.
- MOLTÓ. *(Sogre estimat).* *(Apuntant).*
- MAC. Sogre estimat!
- MOLTÓ. *(Abrassal, burro!)* *(Empenyentlo).*
- GAT. M' agrada perque 's tan sensible.
(S' abrassan).
- MOLTÓ. *(Ara compra 'l ram y torna).*
- MAC. Senyor Gatosa? *(Encaixant).*
- GAT. Hasta després, fill meu.

ESCENA VIII

GATOSA, MOLTÓ, després MARTA

GAT. Are, escolta: crech que t' agradará.
(*Llegint*).

—«Muy señor mío: aunque mi sangre
»no es azul... Calla, calla!... Ja tinch la
forma de la cosa!» (*Torna á comen-*
sar).

MOLTÓ. 'L meu plan está ben trassat. Tant y
tant ne faré, que derná l' Enrich, aca-
bant del tot la paciència, 'ls planta tots
al carrer. Jo 'ls recullo, precipito el ca-
sament del noy y, un cop libre, me 'n
vaig á rodá 'l mon, per no torná al Born
fins que ja no pugui mes.

GAT. (*Desde la taula*). Escolta aixó. «Muy
señor mío: En atención á su amistad
con mi yerno, no entrará V. nunca en
mi familia». Y si vol saber mes, á Sala-
manca.

MARTA (*Sortint*). (L' Enrich no s' enganyava).
Es dir que nega la má de la Blanca á
don Robert?

GAT. Completament, filla. Batista? (*Aquet 's*
presenta).

BAT. Mana?

GAT. Porti aquesta carta ahont indica 'l sobre.
(*Batista se 'n vá*).

MARTA Pero, papá ¿per qué 'l desayra? Don
Robert es un partit molt convenient.

GAT. Sembla que no, perque á mi no 'm convé
gens.

MARTA Donchs á la Blanca, sí.

GAT. Marta?

MARTA Digui lo que vullga, papá: renyi'm com
abans: pero hi parlat ab l' Enrich, y

dech dirli que en aquest assumpto, opino com ell.

MOLTÓ. Y 's compren! 'L deber d' una bona muller es formar sempre... y á *pesar de tot*, á la banda del marit. (*Intencionat*).

MARTA (*Pausa y responent en igual tó*). *A pesar de tot*, no; pero sí, quan com avuy, 's trovan á la part de 'l marit, la justicia y la rahó.

GAT. Marta!

MARTA No s' alteri, papá: are 's tracta del porvenir y la felicitat de la Blanca: y crech que, tant al meu marit com á mí, 'ns interesa bastant.

GAT. 'L teu marit? (*Ab un tó particular*).

MOLTÓ. 'L seu marit.

GAT. Y vol confiar á n' ell, 'l cuidado de...

MOLTÓ. Després de lo que sabém!

MARTA Cóm? Qué saben vostés?

GAT. Sabém...

MOLTÓ. (*A mitja veu, pero de modo que la Marta 'l senti*). Gatosa! Gatosa! Pobre Marta! potsé val més qu' ho ignori tot.

MARTA Qu' es lo qu' haig d' ignorar? parlin.

MOLTÓ. Res, senyora: res.

GAT. Amich meu! Encara 'm sembla que la veig 'l día que va sortir del col·legi! Aquell día jo esclamava: Verge Maria! si ella 's casa, féu que trovi un home de bé! Ah! per qué el cel no va escoltar 'ls meus prechs!

MARTA Pero... qué diu papá?

MOLTÓ. Calla, Gatosa: calla!

MARTA Al contrari: parli, papá! Es precis! Ho vull!

GAT. Donchs bé: 'l teu marit... (*'S presenta Sofia*).

MARTA Acabi!

GAT. Té una querida!

ESCENA IX

'Ls mateixos, SOFÍA

- SOF. Una querida 'l meu gendre?
 GAT. En Moltó l' ha seguit...
 MOLTÓ. Per casualitat, sab?
 GAT. Sí. Fa tres días que, per casualitat, 'l segueix y... Acaba, Moltó; que jo no puch! (*Emocionat*).
 MOLTÓ Y durant aquets tres días... ¿quí sab, mare de Deu? potsé tot plegat no es res... però cada día al punt de las tres, Don Enrich se 'n vá á San Gervasi, carrer de la Gloria y 's fica en un *chalet* que hi viu una bailarina.
 MARTA Impossible!
 SOF. 'L meu gendre infiel?
 GAT. Tením provas.
 MARTA Tal vegada no son mes que suposicions.
 MARTA Y qué hi fá 'l teu marit allí?
 MARTA Qué se jo!
 SOF. Cóm s' enten? No sabs ahont vá 'l teu marit? Allavors si té secrets per tú, es que t' enganya miserablement!
 MARTA Pero jo no comprench!...
 GAT. O sinó, vejam. Qué significan aquets regalos que 't fá tot sovint y aquet seguit de sorpresas que 't dona continuamente?
 MARTA Desde que som casats... es costúm d' ell.
 GAT. Me n' has vist fer may de regalos á ta mare? Moltó! respon. Has fet may cap sorpresa á la teva dona?
 MOLTÓ May de la vida! La meva dona tenía lo necessari. 'Ls antichs son més serios.

- GAT. Y aquell modo de parlarte en societat: aquellas espressións tan melosas, per no dir hipócritas:—Angel meu! vida meva! mon tresor! T' estimo per' qui! t' adoro per' llá!...
- MARTA Donchs jo no ho trovo tant...
- SOF. Vés, dona, vés! 'L teu pare no m' ho ha dit may tot aixó!
- GAT. Era senzillament afectuós, pero sempre digne! Bon día, bona nit y prou! Y encare, tot aixó, al principi!
- SOF. Per fortuna, nosaltres que 't volém bé, som aquí... y li farém rendir comptes de...
- MARTA Mamá!
- GAT. Y molt será que no surti 'l teu dot. Bé haurá de dir que n' ha fet.
- SOF. Aixó: que n' ha fet?
- MOLTÓ Ah, senyora! 'L diner corra molt á Barcelona! y 'ls caballs, 'ls sopars, 'l joch y 'l tabaco... perque hi han fulanos que 's fuman dos y tres duros de cigarros cada día! (*Pren un polvo*). Oh, 'l tabaco! ningú diria la part que hi desempenya en la ruina y 'l deshonor de las familias!
- SOF. La ruina! Vet' aquí lo que t' espera!
- MARTA Verge Santa! (*Plorant*).
- SOF. Vamos, Marta: més calma. Potsé encara siguém á temps per tornarlo al bon camí. Ton pare li parlará.
- GAT. Jo? Cá! No pot ser de cap manera! No veus que, menjant 'l seu pá, á la primera paraula 'm tancarà la boca?
- MOLTÓ (Aquesta es la ocasió). Donchs jo que no dech atencións á ningú, li diré lo que fá el cas! Sento soroll per allí: per si es ell, deixeu-me sol.
- MARTA Pero no fora preferible?...
- SOF. Feste cárrech que ja no tens voluntad propia y que t' has de refiar de nosaltres. Aném. (*Se 'n van tots per la dreta*).

ESCENA X

MOLTÓ, després ENRICH, més tart MUNDA

MOLTÓ Are es cuestió d' alimentá 'l foch, afegint'hi encenalls. Molta sanch freda, y 'm jugo cualsevol cosa, qu' abans d' un quart, l' Enrich ja haurá fet un bot fins al sostre.

(S' assenta en una butaca, de modo que al sortir l' Enrich, no 'l vegi).

ENRICH No hi son 'ls sogres? Donchs ja puch entrar. Pues senyor, ja no tinch casa, ni cotxes, ni servey... ni dona! No tinch més qu' un sogre y una sogra. Trist! Molt trist! Encara no feya mitx quart que m' estava ab la meva Marta, quan de prompte, una aranya grossa deixa la tela y paf! una mosca queda presonera. La mosca era la meva esposa y l' aranya la sogra. Ja ha arribat l' hora d' estrenyinar la casa y espero veurer prompte la feyna feta. Entretant, ni mitx quart puch estar tranquilament en companyia de la meva muller. Ah, calla! Ja tinch un medi. Munda!

MUNDA Qué mana? *(Al sortir).*

ENRICH Surt de casa fent 'ls possibles perque ningú se 'n adoni y pren un cotxe de plassa, que m' esperi á la cantonada, devant del forner.

MUNDA Molt bé diu. *(S' en vá).*

ENRICH Are avisaré á la Marta.

(Repara en Moltó que s' alsa poch á poch de la butaca).

(Un' altra aranya?) (Va per sortir).

MOLTÓ. Permeti'm, Don Enrich.

ENRICH Dispensi, pero vaig depressa.

MOLTÓ. No mes quatre paraulas.

ENRICH Digui.

MOLTÓ (Calma, Moltó! la teva forsa es la calma). Estimat don Enrich! En primer lloch, permeti'm! (*Ab sensibilitat y prenent'li la má*).

ENRICH (Y are? Qué li agafa?)

MOLTÓ Qu' es dols per un home de cor, estrenyer una má leal! Perdoni la meva emoció, don Enrich, pero he après á coneixe'l y are sé que, sota una ruda esclotolla, vosté hi amaga un cor excellent!

ENRICH Home... gracias, y aném al cas si no li sab mal.

MOLTÓ Cóm es posible que vosté, tan indulgent y afectuós pe 'ls altres, pugui mostrarse tan dur, tan implacable ab 'ls que dehuen tenir més dret al seu respecte y afecció?

ENRICH De qui parla?

MOLTÓ. De qui vol que parli, sino de 'ls seus dignes sogres?

ENRICH Ah! per ells 's feya la festa?

MOLTÓ. Are 'ls acabo de deixar, amich meu, y encara estich trastornat de veurer aquell cuadro de llágrimas y dolor!

ENRICH Quín cuadro?

MOLTÓ. Segóns sembla, vosté ha estat molt cruel ab ells!

ENRICH Jo?

MOLTÓ (Ja va venint). Pero 'l seu sogre, pobre home, no l' acusa! 'L meu gendre, deya ell, al obrar tan brutalment ab nosaltres, no segueix l' impuls del seucor.

ENRICH 'L sogre diu aixó?

MOLTÓ. Hi han donas tan perillosas!...

ENRICH Donas jo?

MOLTÓ. No soch jo qui parla: es 'l seu sogre.

ENRICH Tot aixó li ha dit?

MOLTÓ. Sí, don Enrich. Y 'm pintaba el cuadro horrorós del porvenir que li espera. La bancarrota! la ruina!...

ENRICH 'L meu sogre es un vell boig!

MOLTÓ. (Ara va vé!) Tingui comptel! Miri que 'l cel castiga als fills ingrats!

ENRICH Ingrat jo? Que li dech alguna cosa?

MOLTÓ. Al contrari, perque es ell qui viu á costas de vosté. Ja tenia rahó quan deya qu' es molt dur 'l pá que menja aquí! Un pá regat ab llágrimas! No soch jo qui parla: es 'l seu sogre.

ENRICH En primer lloch, siguém logichs. Si es un pá regat ab lo que li dongui la gana, es un pá mullat: y si es mullat, may pot ser dur.

MOLTÓ. Oh, don Enrich! Aquesta broma!...

ENRICH En fi; qué vol? Acás li retrech alguna cosa jo? Donchs que 'm deixi viurer tranquil y santa bona María!

MOLTÓ Pero... qué li ha fet 'l pobre home?

ENRICH Que m' ha fet? D' ensá qu' es aquí, no ha fet més qu' envenenar la meva existencia; y... vol que li parli clar? Vosté hi té molta part de culpa?

MOLTÓ Don Enrich! Encara que no fós mes que per consideració al seu sogre, deuria respectar 'ls meus anys que son els seus, y 'ls meus cabells blanchs que son...

ENRICH 'Ls seus també? Vostés tenen 'ls mateixos cabells?

MOLTÓ Vamos, don Enrich!

ENRICH Sab que trovo? Qu' abusan massa de 'ls cabells que faltan, y de 'ls anys que sobran.

MOLTÓ Es que jo...

ENRICH No parlo ab vosté; parlo ab 'l meu sogre. Y dich que, quan s' exigeixen las prerrogativas de la vellesa, sempre respectable, se n' han de tenir las cualitats: y may aquestas cualitats poden suplirse ab una fé de batisme més ó menos antiga y quatre cabells blanchs, que no inspiran 'l degut respecte si no son dignament portats!

MOLTÓ Don Enrich, vosté 'm falta!
 ENRICH No parlo ab vosté! parlo ab 'l meu sogre!

ESCENA XI

'Ls mateixos y ROBERT

ROBERT Per fi 'l trovo! (*Ab una carta á la má*).
 ENRICH (Endevant. Are l' altre!)
 ROBERT Llegeix aquesta carta qu' acabo de rebre!
 ENRICH Es una carbassa: ja ho sabia.
 MOLTÓ Cabells que faltan!... (*D' un cantó al altre*).
 ROBERT Ho sabías y no m' has dit res?
 MOLTÓ Y anys que sobran!... (*Mateix joch*).
 ENRICH (Y are com me 'n desempallego d' aquet parell?).
 ROBERT Esplica't. Quí es aquet? (*Repara ab Moltó*).
 ENRICH ('L pare Moltó).
 ROBERT Ah! (*Molt sorprés y cremat*).
 ENRICH (Arregleu'vos si podeu). (*Puja al fon*).
 MOLTÓ M' ha insultat 'ls cabells blancs! [*do*].
 ROBERT (*Agafant pe 'l bras á Moltó*). És dir que el seu fill 'm vol robar la má de la Blanca?
 MOLTÓ No parlo ab vosté; parlo ab 'l seu sog...! en fi; deixim estar!
 ROBERT Donchs no ho sofriré! Ahont es 'l seu fill? Vaig á trovarlo y li juro!...

ESCENA XII

'Ls mateixos y MACROBIO ab un ram gros.

MAC. Ja soch aquí.
 ROBERT Donchs, sino renuncia are mateix á la

má de la Blanca, soch capás de...
(Al amenassarlo se 'l mira, 's posa 'ls lentes y cambiant de tó diu):

Y are? Vosté es 'l fill Moltó?

MAC. Y estich á las sevas ordres.

ROBERT Dispensi: no he dit rés. No m' hi barallo jo ab cabrits!

MAC. Cabrit!! *(Tothom 's mou en totas direccions).*

MOLTÓ. Macrobio!

MAC. Ay, que m' ha dit cabrit!! *(Ab gran rabiola).*

ROBERT Ab tot, no 'm convé qu' ell guanyí!

MAC. 'M dará satisfacció!

ROBERT Oh, no! Ningú me la pendrà!

MAC. S' ha de batrer ab mí!

ROBERT Primer calo foch á la casa!

ENRICH Ey! ey! Alto!

MAC. Armas! Busqui 'ls seus padrins!

ENRICH Son al altre barri!

MAC. Busquin de nous!

ENRICH Ala, ala! A pastorar!

MAC. Ah! no 't vols batrer? Donch té!!

(Li tira 'l ram á la esquena).

Torna á jugá ab cabrits!

ROBERT *(Cullint 'l ram y tirantli al mitj del nas).*

Donchs ja que ho buscas, 't mataré!!

(Estornuts comichs de 'n Macrobio).

ESCENA XIII

'Ls mateixos, GATOSA, MARTA y BLANCA

MOLTÓ. Matá 'l meu fill!

GAT. Matá 'l fill de 'l meu amich! *(al sortir).*

ENRICH *(Jo crech que 'm fuig 'l cervell!)*

MOLTÓ. Ja ho veus! Aquet es 'l senyor, que don Enrich 't volía dar per gendre!

ROBERT Don Joan! Escolti 'm per lo mes sagrat!

MOLTÓ. Un maton! Un pinxo!

ROBERT Apiadi 's de mí!

MAC. Cabrit!! (*Ab un tremolor convulsiu*).

GAT. Surti de casa!

MAR Y B. Papá! (*Apareixent ab Marta*).

ROBERT Senyoretta Blanca!

GAT. Li prohibeixo que parli ab ella!

ROBERT Pero jo l' adoro! (*Suplicant*).

GAT. Li torno á dir que surti! Enrich, feslo sortir... ó malaheixo la meva filla!!

(*Agafant á Marta pe 'l bras*).

MARTA Quin horror!!

ROBERT Don Joan... 'm retiro: pero tornaré.

(*Se 'n va desesperat*).

GAT. Tornará, eh? Donchs jo li provaré, tan á n' ell com á tu, qu' encara que la fortuna m' abandoni, sempre soch el pare de la meva filla. Blanca, dona la má al teu promés.

BLAN. May!

ENRICH Molt bé!

GAT. May has dit?

BLAN. Si, papá! No 'm casaré may ab 'l senyor perquè 'l detesto!

MAC. Ah, si? Donchs ell pagarà per tots! Padrins! pistolas! sabres! florets! botiquins...

(*Se 'n vá corrents*).

MOLTÓ. Macrobio! Macrobio! Pensa ab ton pare que t' idolatra! Macrobio!....

(*Se 'n vá detrás d' ell*).

GAT. (*Que la rabia l' ofega*). Atrevirse á parlarme aixís!... á mí! á son pare!... Tu tens la culpa de tot! (*A l' Enrich*). D' aquí un instant coneixerás la meva última resolució! Vina, Marta!

(*Se 'n ván*).

ESCENA XIV

ENRICH, BLANCA després BATISTA y MUNDA

ENRICH (*Cayent sobre una butaca*). Y tot aixó 'l dia avans de la meva liquidació? Imposible! Aixís no hi puch viurer!

BLAN. Jo tampoch. Avans de casarme ab en Macrobio preferiría anar al altre cap del mon!

ENRICH Al cap del mon? Es una idea! Hi portaré la Marta!

BLAN. Y yo, com quedo?

ENRICH També vindrás.

BLAN. Pero deixá 'ls papás...

ENRICH Ah! no hi ha mes; porque á n' ells, no me 'ls emporto ni á tiros.

BLAN. Sent aixís...

ENRICH Sent aixís, qué? No vols venir? Donchs casat ab el cabrit.

BLAN. Ah, no! may! 'M poso enterament baix la teva protecció.

ENRICH Donch entesos. Hos robo á totas duhas.

(*Toca 'l timbre*).

MUNDA Senyoret? (*Sortint*) 'L cotxe espera allá ahont ha manat.

ENRICH Donchs feshi portar 'l fato de la senyoreta.

BLAN. Si, Munda: vina ab mi y no fem soroll.

(*Se 'n ván per la esquerra y surt Batista*).

ENRICH Ah, Batista! Porta la meva maleta. La Munda t' enterará.

(*Batista se 'n vá per la esquerra y l' Enrich s' assenta devant de la taula*).

ESCENA XV

ENRICH després JULIÀ

ENRICH Y nosaltres tres 'ns instalarem al meu *Chalet* del carrer de la Gloria. Ah! quatre lletras á la Marta, perque sápigahont 'ns trovará.

(*S posa á escriurer*).

JULIÀ Senyoret? Una carta de Donya Sofia.
ENRICH De la sogra? porta. (*Julià 's retira al fondo*).

Haurá reflexionat y m' envia una nota diplomática. Bah! 'L mes que vé estará pacificada la isla. (*llegeix*). «Muy Señor mío». Hola!—«Es preciso que tengamos una última entrevista. Si después de nuestro nuevo intento para hallar una solución satisfactoria, no acepta usted las condiciones que nuestra edad y nuestras canas...» Té ja son aquí 'ls cabells blancs.—«Nuestras canas nos obligan á dictarle, no veríamos precisados á tomar una resolución suprema. Marta, enterada ya de su conducta, volvería á ser nuestra hija: y usted cesaría de verla para siempre...» Es possible? y aquí... mes avall, ab lletra de la meva esposa:—«no nos veríamos jamás.» (*Ab dolor*). Oh!... Acció malvada! Mentres jo tractava de fer la felicitat de tots... ells destruhian la meva y 'm robaban 'l cor de la meva adorada Marta! Quina indignitat!

(*Romp la carta qu' escribia. Va venint la nit*).

ESCENA XVI

ENRICH, BLANCA després MUNDA, BATISTA
y JULIÀ

BLANCA Enrich! Ja ho tením tot al carruatje.

ENRICH Perfectament. (També tinch 'ls meus presoners de guerra jo!)

BLAN. Y la Marta. (*Enrich s' aixuga una llàgrima*).

ENRICH Ja 'ns vindrà á trobar. Aném.

MUNDA Y jo, senyoret?

ENRICH Tú?

MUNDA La senyoreta necessitará una cambrera Vulguim á mí també!

ENRICH Donchs amunt.

BAT. Senyoret, no voldria dir mal del senyor Gatosa, pero...

ENRICH Entesos: vina.

JULIÀ Senyoret, aquet dematí 'l seu sogre m' ha tirat una cadira á l' espinada.

ENRICH Corrent: aixó sembla 'l banderín de Ultramar. Y la cuynera?

MUNDA Donya Sofia l' ha despatxada.

ENRICH Donchs, tothom ab mi. (Ah! Volen fer la soletat al meu voltant? Are sabrán lo qu' es estar sols). Comenséu á passá.

(*Se 'n van corrents la Munda y Batista*).

Aném, germaneta meva. (*rápít*).

BLAN. Y tornaré á veure 'ls papás?

ENRICH Demá.

BLAN. Y 'm casaré ab Don Robert?

ENRICH Demá passat.

JULIÀ S' acostan cap aquí! (*Julià escoltava á la porta d' ells*).

ENRICH Depressa, Blanca, y Deu hi fassi mes que nosaltres.

(*Se 'n van corrents agafats de mans*).

y seguits per en Juliá. Ha vingut la nit).

ESCENA XVII

GATOSA, SOFÍA, despres PERE

GAT. Encara no es aquí. (*Mirant per tot y assentantse en un sofá*)

SOF. No passi's cuidado: massa que vindrá. Are ray que la Marta es nostre! (*fent lo mateix*).

GAT. Pobre criatura! Que fora d' ella sense nosaltres!

SOF. No me 'n parlis!

GAT. Ab tot aixó reconech 'l dit de la Providencia, que 'ns vá arruiné espessament perque vinguessi'm á pará aquí y salvessim á la nostra filla. (*Detalls de impaciencia. Toca 'l timbre. Pausa*). 'M sembla que 's fa esperar molt aquet mestre!

SOF. Silvestre? No 't descuidis de lo qu' hem acordat, respecte 'l servey. Ja ho sabs: tots al carrer.

GAT. Ya! ya! (*Are truca la Sofia. Pausa. Mes impaciencia*).

SOF. Primerament vull veurer cada dia 'ls comptes.

GAT. Y jo la clau de la caixa. S' ha de saber per ahont se fonen tans diners. (*Torna á toca 'l timbre*).

SOF. Aquí, tot se sacrifica al luxu.

GAT. Oh! Al luxu sense solta. Ni menos tenen torra. Tan que 'ns convindrían á tu y á mi 'ls ayres de montanya! (*No podent mes, s' alsan tots dos, y tocant dos timbres de diferente veu*).

PERE. (*Surt sense soroll ab la gorra á la má*).

- SOF. Qe no hi senten?
- GAT. Ni que fossin sorts!
- PERE Es que no hi há ningú.
- GAT. Com s' enten?
- PERE No senyor. Perxó he pujat, per veurer si necessitan alguna cosa.
- GAT. Es dir que no hi han criats?
- PERE No hi ha mes que 'l cotxero y jo, que tinch ordre de no desamparar la porteria. Tot 'l servey ha marxat ab l' amo y la senyora Blanca.
- GAT. Marxat? Ahont?
- PERE Ah! No li sabria dir. Tot lo que sé es que l' amo y la senyoreta han pujat en un cotxe de lloguer, y ell deya: S' ha acabat, Blanca. 'T robo y surti lo que vullga.
- SOF. Deu de 'l cel! Jo 'm moro! (*S desmaya en una butaca*).
- GAT. La Blanca! Jo'm fereixo! (*Fa 'l mateix á l' altre*).
- PERE (*Enternit*). Si 'l senyor y la senyora 's volen partir 'l sopá ab mi...
- 'LS DOS ;Mmm!! (*Un parell de saltirons epileptichs*).
- PERE Tinch broquil ab salsitja, pa, vi y bona cara.
- 'LS DOS ;Mmm!! (*Convulsions y esbofechs mcs forts. En Pere espantat, va d' una banda á l' altre, com 'l tonto del circo ecuestre y esclamant baixet*).
- PERE Ay, Deu meu! Ay, Deu meu!... Ay, Deu meu!...

Teló Rápít

ACTE CUART

Saló gran y elegantíssim. Tres portas al foro: la central conduheix al carrer, la de la dreta deixa veurer un altre salonet y la de l' esquerra no juga. Porta y finestra á la dreta y duhas portas á la esquerra. Entre aquestas últimas, una tauleta de fumar, duhas butacas ricas, y un biombo estés qu' ho volta tot. Entre las portas y aquets mobles 's pot circular desahogadament. Moviliari de gust: Tauleta rodona ab tapet en 'l centro y cap á la dreta. Un tamboret de posar 'ls peus, etc.

ESCENA PRIMERA

BLANCA, MUNDA, ENRICH

(Col·locats devant de 'l publich per l' ordre indicat, Blanca dorm en un silló y en primer terme dreta. L' Enrich surt per la primera esquerra y la Munda seu en la banda del biombo.)

ENRICH Munda? (á mitja veu)

MUNDA Senyoret?

ENRICH Y la Blanca?

MUNDA Encara dorm.

- ENRICH Pobre criatura! Tota la nit, passada en aquet mal silló! Deu estar rompuda.
- MUNDA Donchs miri: ningú ho diria, perque dorm com una santeta. Ni menos ha mudat de posició.
- ENRICH Es veritat. Segons sembla, pe 'ls voluntaris del amor, tots 'ls campaments son bons.
- MUNDA Per qué no l' ha deixada dormir en aquella arcoba tan bonica?
(*Signant la primera dreta*).
- ENRICH Per escúpuls... per repugnancias que jo sol m' esplico. Sabs qui hi dormia en aqueix cuarto?
- MUNDA Ah!... (*Comprenent*).
- ENRICH (Pobre nena! No debía posarhi may 'ls peus aquí! Pero... vaig perdre la serenitat, y...)
- MUNDA Calli! Sembla que vol obrí 'ls ulls.
- ENRICH Donchs vesten.

ESCENA II

ENRICH y BLANCA

(*Blanca obre 'ls ulls, mira al voltant y veu l' Enrich que passa á la seva dreta, pren una cadira y s' assenta á prop d' ella*).

- BLAN. Oïa! Ets tu?
- ENRICH Bon dia, germaneta! (*Li pren la mà*).
- BLAN. Que fa molt qu' ets aquí?
- ENRICH Are mateix he entrat. Que tal! Has dormit bé?
- BLAN. Molt bé. y he somniat molt bé. He somniat la mamá, 'l papá, la Marta... y...
- ENRICH En Robert?
- BLAN. Oh! Aquet mes que tots.
- ENRICH Bravo! Viva la franquesa!

- BLANCA Veurás: dich la veritat. Que t' agrada-
ria que digués mentidas?
- ENRICH Aixó may.
- BLAN. Y digas: que trigaré gayre á veure 'ls
papás?
- ENRICH Pots estar tranquila. Aquí no hi passa-
rás cap mes nit.
- BLAN. Me 'n alegro. Y... Don Robert que 'l
veurém també?
- ENRICH Naturalment.
- BLAN. Com es que no ve per aquí?
- ENRICH Jo be m' en refio... que no vindrá.
- BLAN. Ay, ay! Per qué?
- ENRICH Perque... per... filleta, perque jo tinch
de vigilar 'ls meus negocis, sabs? Y si
surto, tu 't quedarás sola.
- BLAN. Perxó mateix. Sent tú fora, ell 'm pò-
drá fer companyia.
- ENRICH (*Després de somriure*). Tens rahó,
carambas! Veus? Ni menos hi había
pensat!
- BLAN. Donchs, es una viva llástima.
- ENRICH Ja ho pots dir, filleta! Es molt sensible:
molt, perque jo, després de ocultarli 'l
nostre retiro, encara vaig tenir la dis-
tracció d' encarregar que no li obrissin
la porta si 's presentaba.
- BLAN. Pero aixó no te nom!
- ENRICH (*S' alsa y passa á la esquerra*).
Es lo que jo dich: no te nom.
- BLAN. Donchs, s' ha de dar tot seguit contra
ordre.
- ENRICH Ja es tart, perque l' infelís s' ha presen-
tat dos cops aquet dematí, y dos cops
li han dit que:.. *naranjas*.
- BLAN. Ay, pobre jove! Que pensarà, vejam?
- ENRICH Es lo que jo 'm pregunto ab terror. Que
pensarà?
- BLAN. (*Fent 'l bot*). Vés, vés! Sembla que 't
burlas de mí!
- ENRICH Jo? Ay, Deu me 'n regard!

BLAN. Donchs, mira. Tant se me'n dona. Com qu' estich ben segura que vindrà...

(Pren la cadira hont seya l'Enrich).

Té: are 'm vaig á posar de centinella á la finestra, y aixís que 'l vegi, pst! pst! li faré una senya! *(Se 'n va á la finestra).*

ENRICH Gran idea!

BLAN. Oy, que sí?

ENRICH Ja ho crech! *(Com hi ha mon! Després del vici, no hi ha res tan audás com la inconsciencia de la virtut. Al menos, ja se que no 'm puch mourer d'aquí. Rés: m' hauré de retirar dels negocis).*

ESCENA III

'Ls mateixos y ROBERT

(De prompte s' obra la porta del fondo y apareix Robert).

ROBERT Bé: que 's pot entrar?

BLAN. *(Alsantse ab alegria).* Ah!

ENRICH Robert!

ROBERT Jo mateix. M' ha costat, pero ja soch dins de la fortalesa.

(Saluda á Blanca).

ENRICH Donchs que fa la meva guarnició?

ROBERT N' he sobornat part ó partida. He comprat en Batista.

BLAN. Qu' es bon xicot en Batista!

ENRICH Per aixó 'l trobas bó? Endavant!

ROBERT Adorada Blanca!

ENRICH Donchs digas qu' aquí no hi ha seguritat personal?

ROBERT Per fi la torno á veurer!

BLAN. Ja m' ho deya 'l cor que tornaria!

ENRICH Parlant de tot, que 'n sabs del' enemich?

- ROBERT Malas noticias. 'Ls teus sogres coneixen tan bé com jo 'l lloch del vostre retiro.
- ENRICH Vols dir?
- ROBERT Ho han sapigut pe 'l cotxero qu' hos va portar. 'L teu porter li va pendre 'l número.
- ENRICH Y qué?
- ROBERT Que treuhen foch pe 'ls caixals. No mes somnian que jutjes y advocats.
- BLAN. Verge santa!
- ROBERT Aviat serán aquí per ferte un requeriment, que si no dona 'l resultat qu' esperan, t' inundarán de paper sellat y 't farán coneixer tots 'ls curials de Barcelona.
- ENRICH Es bonich! Deliciós! Y tot aixó 'm passa 'l día del meu Sant!
- BLAN. Avuy es 'l teu Sant?
- ENRICH Per tot lo día.
- BLAN. Vaig á cullirte un pom de violetas. Entre tant, aquí tens 'l regalo que 't fa 'l meu cor! (*Abrassantlo*).
- ENRICH Te l'agraheixo ab tot 'l meu! pero... 'm falta un' altra abrassada... per aquet cantó! (*La banda del cor*).
- BLAN. Si jo 't puch servir... (*Passant á la part esquerra*).
- ENRICH No, Blanqueta! La plassa está reservada per... certa persona de la teva familia.
- BLAN. Ah!... La Marta!...
(*Ab un somris d' inteligencia*).
- ENRICH Pero, tornant á lo de 'ls curials, casi 't diré que no ho crech. Es impossible que 'ls pares de la meva esposa, puguin portar las cosas á tal extrém. (*Se sent dintre la veu de 'ls Gatosas*).
- GAT. Dónguili aquesta esquila.
- SOF. Y en propias mans.
- BLAN. Son 'ls papás!
- ROBERT No t' ho deya?
- ENRICH Bueno y qué? Potsé 'm portan 'l ram d' olivera.

ESCENA IV

'Ls mateixos y JULIÁ. (Entra y tanca 'l fondo.)

JULIÁ   Senyor? (*Ab una esquela*).

ENRICH   Veurás com tinch rahó.

JULIÁ.   'L senyor Gatosa y donya Sofía que s'esperan á fora, m' han dit que prengui coneixement d' aquesta carta.

(*S retira al fondo*).

ENRICH   «Muy señor nuestro. Sus padres políticos que tendrían derecho para ordenar, suplican á V. se digne concederles un momento de audiencia.»

Y firman tots dos. Robert, are si que veig la cosa seria.

BLAN.   Enrich; jo 'ls vull veurer!

ENRICH   Te 'n guardarás prou! No comprens que 'ts la meva única salvació? Si 't perdo, ja no podré fer rés, ni per tú, ni per en Robert.

ROBERT   L' Enrich te rahó, Blanca!

BLAN.   Vol dir?

ENRICH   Y es clar! Deixa 'm fer y amagat aquí.
(*Li mostra la primera esquerra*).

BLAN.   Pero...

ENRICH   Entra ó estém perduts!

(*Blanca se 'n vá*).

Y tú, tampoch pots quedarte.

ROBERT   Tens rahó.

(*Se 'n vá cap á la porta de Blanca*).

ENRICH   Ey, ey! Tú! Alto!

(*L fa anar cap á la porta dreta*).

ROBERT Veurás, com qu' un hom no coneix la casa...

ENRICH Pero jo 't coneix á tú! Amagat aquí.
(*Robert se 'n vá*).

Are, digas qu' entrin.

JULIA Molt-bé está.

(*Obra y fa 'l signo perque passin*).

ESCENA V

ENRICH, GATOSA y SOFÍA

Entran molt graves y disparant miradas de llamp. Están congestionats y casi tan vermells com 'ls tomatechs que 's penjan per l' hivern).

ENRICH (No, no! Lo qu' es pó, no me 'n faréu).
(*Li saluda incliantse profundamente y ells responen ab un moviment de cap glacial*).

Senyor Gatosa? Senyora? 'M considero ditzós de veurels á casa meva, qu' es tota de vostés: pero prenguin asiento... fassin 'l favor!

(*Acosta una butaca á n' en Gatosa, que pren una cadira y s' assenta un tros lluny. Porta una cadira á donya Sofia, pero 's repensa y aixís qu' ella va per seure, ell li treu la cadira; ella per poch cau, y allavors li acostta la butaca que donava á n' en Gatosa. Un cop 'ls esposos assentats, cambian una mirada d' inteligencia*).

SOF. Don Enri...!

ENRICH Ah! Permetim, senyora: Potsé ab aqueix tamboret estará millor.

(*Li posa sota 'ls peus. Altre cop d' ull entre 'ls sogres*).

GAT. Don Enr...!

ENRICH Està molt roig, sogre! Potsé te calor? Si coneix obriré un xich mes la finestra! Con tal que no 's costipi, sab? Una polmonia aviat hi es.

GAT. *(Que impacient y no sabent que fer, s' ha mocat, va per parlar.*

Don Enrich!...

ENRICH Oh! Es que 'ls ayres d' aquí dalt son traydors!...

SOF. Hem vingut...

ENRICH Y are noto que l' ayre acanalat pot fer mal á donya Sofia!...

GAT. *(Alsantse arbolats).*

Gendre!! Vosté es un insolent!!

SOF. Sí senyor!! Un insolent!!

(Se 'n van rabiosos, l' un detrás l' altre, girant la cara y llevant miradas de foch, topant ells ab ells y ab 'l forillo, etc. Detalls dels artistes).

ESCENA VI

ENRICH, després BLANCA y ROBERT

ENRICH Al menos l' audiencia no ha sigut llarga y la guerra está declarada.

(Robert y Blanca surten y 's van acostant cap á l' Enrich que no 'ls veu y segueix parlant irri-tat).

Donchs guerra, ja que la provocan! Ahont s' es vist!... Presentarse devant meu ab aquelles miradas plenas de rencor, quan totas las culpas son d' ells! Després de fer la meva desgracia, ro-

bantme 'l cor de la meva benvolguda esposa, encare volen destruir la felicitat de la Blanca! No! No serà! Primer lluytaré contra ells, contra 'l mon enter si es precis! No 'ls vull veurer may mes! Son dolents, orgullosos, egoistas!... Son uns ingrats!

(Blanca, ab miradas suplicants, volia parlar: pero al sentir la última frase romp á plorar).

ROBERT Per Deu, Enrich: mira que la fas plorar!

ENRICH Blanca! Germana del meu cor! Que tens? Que t' he dit! Que t' he fet?

(Sostenintla entre 'ls brassos).

BLAN. No rés: pero 'm sento desventurada!... Perque... comprens, germá meu? Son 'ls meus pares! Jo no 'ls judico... no mes 'ls estimo!... Y may, ningú m' había dit lo qu' acabo de sentir. Es possible, Santa Verge!... que en la familia no 's puguin estimar 'ls uns als altres!

(Ab gran sentiment).

ROBERT Blanca!

(Molt emocionats 'ls dos).

ENRICH Germana del cor! Perdonam; he sigut cruel ab tú. Son 'ls teus pares! 'Ls meus!... Y 'ls debém tot l' amor de fills! No ploris: jo 't prometo que 'ls aniré á trovar, faré que 'm perdonin... y ja veurás com en la familia encara podrém estimarnos.

BLAN. Las tevas paraulas 'm tornan la alegría!

ROBERT ¡Blanca meva!

BLAN. Ay, no! No 'm miri!

ROBERT Per qué?

BLAN. Perque tinch 'ls ulls vermells. Ja torno.

(Se 'n vá correns per la primera esquerra).

ESCENA VII

ENRICH, ROBERT, tot seguit MOLTÓ

ENRICH Pobreta! M' ha partit 'l cor! No vull reflexionar. Sense pensarmi gens, corro á demanar perdó als meus sogres.

ROBERT Val mes així. (*Pujan cap al fondo*).

MOLTÓ Detinguis, don Enrich! (*Deix 'l bastó á la taula*).

ENRICH Senyor Moltó!

ROBERT (Ell aquí?)

MOLTÓ En Gatosa no 'l perdonaria.

ENRICH Encara gosa á presentarse devant meu?...

MOLTÓ Permetim...

ENRICH Vosté! L' únich causant de tantas dis-sencions?

MOLTÓ Dignis escoltarme!...

ROBERT Vosté qu' ha intentat pendrem la Blanca.....

MOLTÓ Don Robert...

ROBERT Per darla al seu fill qu' ella detesta?

MOLTÓ 'L detesta; si senyor: y ho comprench molt bé. (*Ab calma*).

ENRICH (Que diu, are?)

MOLTÓ Perque 'l meu fill no es ningú y, ni remotament, pot competir ab un caballer tan complert com vosté. La Blanca l' estima y no pot sufrí 'l meu fill. La Blanca te rahó y jo l' aprobo. Per aixó entro de plé en 'ls seus projectes y soch de vostés en cos y ánima.

ENRICH (Are sí que no ho entench! Aquet Moltó me l' han cambiat!)

MOLTÓ Ah! Cregui que la calumnia s' ha ben esbravat ab vosté! No faltaba qui 'l veyia cada día á las tres, quan entrava aquí! Al Chalet d' una bolera!

ENRICH Sí: per comprarli la finca.

MOLTÓ Justament es lo que jo he dit á n' els Gatosas!... Y sab lo que m' han contestat? Que vosté ho ha fet per desviar las sevas sospitas y per comprarli un palacio á la bailarina, si molt convé.

ENRICH Y han dit aixó devant de la Marta?

MOLTÓ Vaya! Sí senyor.

ENRICH Y la Marta s' ho ha cregut?

MOLTÓ Que volía que fes la pobreta, si li han girat completament 'l cervell? Si fins li han donat entenent d' una separació!

ENRICH Donchs digui que son!... Qu' es fora la Blanca?

ROBERT Sí.

ENRICH Donchs digui que son uns dimonis desencadenats!

MOLTÓ Tenen 'l cor plé de fel, amich meu! Per aixó he vingut: per impedir que vosté hi vagi! Pero li juro que 'ls portarém pe 'l bon camí; perque, repetesch, só tot de vostés. Y juro que may la Blanca será esposa de 'l meu fill!

(Queda parlant ab en Robert. Enrich passeija agitat).

ENRICH Y la Marta haurá consentit? La seva debilitat pe 'ls pares, haurá pogut mes que 'l seu amor per mí? Impossible! Y estich cert que ab una sola paraula...

(Va á pendre 'l sombrero).

ROBERT Ahont vas?

ENRICH A casa meva. Marta deu estar sola... y jo 't responch que d' un bés, d' un sol bés, tombaré tots 'ls plans de 'ls meus sogres!

(Va per sortir y torna).

Ey, tú! *(A Robert).* Vina ab mí. *(S' ha de pensar en tot.)*

(Pujan al fondo y 's presenta Macrobio).

ESCENA VIII

'Ls mateixos y MACROBIO

MAC. (*Entra molt grave ab la levita cordada y 'l barret al cap*).

Don Robert? Ah! Ja m' ho pensava que 'l trovaria.

MOLTÓ (*En Macrobio? Que vol ara aquest?*)

MAC. Don Robert: vosté m' ha tirat 'l ram á la cara. He consultat 'l cas ab un estudiant de farmacia y un cadet d' infanteria, fills d' Igualada y amichs meus, y m' han dit qu' aqueixa ofensa no 's renta mes qu' ab sanch. 'Ls meus padrins s' esperan á baix.

MOLTÓ (*Bó! Are se m' ha tornat matón! Pero d' ahont li ha sortit aquesta habilitat que jo no li sabia?*)

MAC. Que respón?

ROBERT Que bueno: que sí! Sortimne d' una ve-

MOLTÓ Don Robert! (*Ab tó de súplica*).

ENRICH Y deixal estar. No t' entretinguis aném.

MAC. Vosté m' ha tirat 'l ram y m' ha fet una esgarrinxada que 'm desesperansa d' un vint per cent... y aquesta esgarrinxada demana sanch.

ENRICH Val mes tafetá inglés; creguim.

MOLTÓ. Vols fé 'l favor de callar? Y are que me 'n adono: desde cuan 'ls noys entran á las salas ab 'l barret posat? (*Se adona que porta 'l seu y se 'l treu vivament*). Aixó es lo que t' ensenya 'l pare? Fora!... y tot seguit, satisfaccions á D. Robert!

(*Abans li ha tret 'l barret d' una revolada*).

MAC. Es qu' han insultat al seu fill!

MOLTÓ. Bueno: y que se t' en dona á tú?

- MAC. Com s' entén?
- MOLTÓ. Total, per un cop de ram? A mi 'm van da una garrotada que may mes m' he tret de sobre: y com que sempre he tingut mes seny que tu, vaig fer lo que Don Enrich t' aconsella. Tafetá inglés y fora.
- MAC. Pero yo... (*Moltó 'l porta á un estrém*).
- MOLTÓ. (*Calla! Hi han cosas novas. Tot ha cambiat: ja t' ho contaré*).
- MAC. Es que 'm vull desafiar!
- MOLTÓ. Calla 't torno á dir! Senyors 'ls demano cinch minuts.
- ROBERT Se 'ns fa tart y...
- MOLTÓ. Li suplico: y li juro que dará tota mena de satisfaccions. Responch d' ell, com de mi mateix.
- ENRICH Si no hi tením cap interés: lo que volém es que 'ns deixi en pau y quietut.
- MAC. No pot ser. Hi ha una esgarrinxada pe'l mitx!
- MOLTÓ. Cinch minuts! (*A Robert*).
- ROBERT Bueno ¡cinch minuts.
- ENRICH Bah, bah! Anem Robert.
(*Se 'n van per la segona esquerra*).

ESCENA IX

MACOBRIO y MOLTÓ.

(*Mientras en Macrobio diu lo que segueix, en Moltó Mira si algú escolta, pren una cadira, baixa al prosceni y s' assenta*).

- MAC. No m' he desafiat may y vull saber quin pá s' hi dona. Cuan ho sápigán las mossas d' Igualada, totas 's dislocarán per mi!
- MOLTÓ. Tu: ximple. (*Com cridantlo*).

MAC. Qué mana?

MOLTÓ. Que no m' has entés cuan t' he dit que tot ha cambiat?

MAC. No.

MOLTÓ. Donchs... ja no 't casas ab la Blanca.

MAC. Qué? Papá! no hi jugui ab 'l meu cor! Vosté m' ha dit qu' estimés á la Blanca y are 'm moro per ella! Veyám: com s' arregla aixó?

MOLTÓ. 'Bé: dehixa'ho anar. Are 't casas ab la senyoreta Petronilla Reventós.

MAC. La que 's va tirar dalt á baix del balcó?

MOLTÓ. La mateixa. Son pare m' escriu que la noya 's conforma y li dona dotze mil duros de dot.

MAC. Pero té una cama mes curta que l' altre.

MOLTÓ. A sota de la curta hi posas 'ls dotze mil y quedarán igualas.

MAC. Que vol que li digui? Ho trobo molt desagradable!

MOLTÓ. Que 't creus qu' ella 't voldria si no fos aquet petit inconvenient? Es un xich coixa: y que? Ta tia també ho era.

MAC. Donchs l' oncle va fé una bestiesa.

MOLTÓ Tu no fas altre cosa desde qu' ets al mon!

MAC. Pero, papá: á mi m' han atropellat, y 'ls padrins m' esperan dins del cotxe.

MOLTÓ Donchs vés y paga al cotxero. Aquí tens un duro.

(Després de ficarse'l á la butxaca).

MAC. Papá, jo m' haig de batrer!

MOLTÓ. Ah, si? *(Agafant 'l bastó qu' ha deixat al entrar y blandintlo).*

Macrobio? ja saps que sempre he sigut un bon pare.

MAC. Aixó si. *(Reculant devant de 'n Moltó).*

MOLTÓ. Per lo tant, no pots negarme la primera cosa que 't demano. 'Ls Gatosas no donan rés y potsé viurían á costellas

tevas. En cambi 'ls Reventosos 'n donan dotze mil d' un coll! Vol dir que si 't negas á fer la meva voluntat!...

(*Enérgich*)

MAC. Si 'm nego... qué?

MOLTÓ. 'T malaheixo!... y t' embarco.

(*Al sentir la última paraula en Macrobio fa un bot*).

MAC. Altra vegada?

MOLTÓ Desgraciat! Mes pó li fa un vapor de 'n Comillas, que la maledicció paternal!

MAC. Permeti'm; pero jo he reflexionat: y crech qu' un fill no s' embarca aixís com aixís.

MOLTÓ. Donchs feste carrech que ja no tens pare y... Allá! busca't la vida!

MAC. Aixó es voler que 'm mori de fam!

MOLTÓ Creume, Macrobio. Pensa ab 'ls Reventosos. Té. (*Danili la carta*). Medita sobre la seva carta qu' es la teva fortuna. Dona satisfaccions á don Robert: ja sabs que te las pagan ab dotze mil duros. Digas una sola paraula y aquet mateix vespre torném á casa, demá menjém 'ls postres á ca 'n Reventós y d' aquí un mes serás una de las personas notables de la població.

MAC. Oh! sempre ho he sigut.

MOLTÓ. Qué hi dius?

MAC. Que si, home! Fortuna que sé ofegar aqui las meas passions. Té! Fora la Blanca!... y 'm caso ab la coixa.

(*Cuan diu: Té! fa com si s' arranqués del cor l' amor de la Blanca y 'l rebotés per terra*).

MOLTÓ. Fill meu! Aquesta es la primera alegría que 'm donas, desde que vas neixer!

(*En aqueix moment, per la porta dreta del fondo, s' hi veuhen 'ls*

Gatosas conversant ab dos senyors. L' un se despedeix y se 'n vá, y l' altre remena patracols de paper.

Alto! 'Ls Gatosas. Atenció, Macrobio: are 's tracta de recobrar la paraula, fent de manera que no 'ns prenguin per informals. Ja venen: atenció y segueix-me la beta.

(Desd' aquet moment, èn Macrobio 's posa á fer un aucell ab la carta que li ha dat en Moltó).

ESCENA X

'Ls mateixos, GATOSA y SOFIA

GAT. Sembla que 'l nostre gendre es fora: pero no hi fa rés, perque la Marta encara no es aquí y 'l advocat es á buscar 'l projecte d' acta de separació, que s' ha descuidat al seu despaig.

MOLTÓ. Estimats amichs! Vosaltres aquí? Que tal?

GAT. Sufrint com sempre! Y lo mes cruel es que 'ls nostres disgustos provenen de personas qu' estimem!

MOLTÓ. Veyam, Gatosa: internos. Creus que 'l teu gendre es tan culpable com suposas?

GAT. Si ho es? Afigura't qu' are fa poch, 's pot dir que 'ns ha tret de casa!

MOLTÓ. Qué dius! Casi bé no ho crech!

GAT. Donchs es cert, Moltó. Per aixó hem prés 'l determini d' acudir á la justícia de 'ls homes, contra aquet gendre sense entranyas.

MOLTÓ. Penséus'hi bé! Miréu que la Marta potsé encara l' estima.

SOF. Aquet es 'l nostre temor!

GAT. Jo 'n tinch ben bé la culpa si l' estima!

MOLTÓ. Tú?

SOF. Si; perque en Gatosa sempre li escribia: «Estima forsa al teu marit... y es natural; la pobreta s' ho debía pendrer en serio, y...

GAT. He sigut imprudent com tots 'ls pares: pero, gracias á Deu, la Marta ja comensa á veurer clarament la conducta del seu marit.

MAC. (*Que seguix fent l' aucell*). Pero ella deu saber que si venia al carrer de la Gloria, era per comprar la finca.

GAT. Tot aixó es lo de menos. Altres y mes graves son 'ls carrechs que li cauran á sobre! Sols ab l' acció infame qu' ha comés ab la Blanca, n' hi ha per portarlo fins á presiri. Aquesta nit passada 'ns hem enterat de tot, per medi d' aquestas taulas de lley. (*Dant un cop de má sobre 'l Codich penal que s' ha tret de la butxaca*).

SOF. Com que estavam frenétichs y no podiam dormir, hem encés llum y hem estudiat tots 'ls articles d' aquet llibre venjador; fins que la claró de 'l dia 'ns ha sorprés assentats al llit y ab 'l Codich á la má.

MAC. (Ja 'n debian fer de goig!)

GAT. Hem marcat tots 'l articles referents al cas... mira: aquet va pel gendre «Usurpación de autoridad paterna. Secuestro de menores.

MOLTÓ. Oh! secuestro, secuestro...

GAT. Si senyor: perque si la Blanca estés libre...

SOF. Hauria volat cap á nosaltres: y encare qu' estés tancada, hauria saltat per la finestra.

MAC. (Y jo tindria duhas promesas coixas).

GAT. Per lo tant; si no ho ha fet, es qu' á la seva presó no hi han oberturas: y si no

hi han oberturas, es que la té sepultada en un soterrani!

SOF. *(Que s' ha posat las ulleras y s' ha tret un altre Códich de la butxaca).*

Are, si ell 'ns torna la Blanca...

(Fullejant 'l Códich).

MAC. *(Calla! Donya sofia en té un altre).*

SOF. No mes li sortirán.... No ho trovo; pero es igual, perque ho sé de memoria. No mes li sortirán... no sé cuants anys de presiri, un tantum de multa, costas y demés. Ben clar ho diu l' article tantos y cuantos relatiu al nostre cás.

MOLTÓ. Per amor de Deu, 'ls aconsello que no tirin endevant!

GAT. ¿Cóm que no?

SOF. ¡Vaya!

GAT. Y ab tots 'ls ets y uts!

JULIA *(Sortint pe 'l fondo dreta ab un paper gran).*

'L senyor advocat ja es aquí y diu que s' enteri d' aixó.

GAT. Vinga: es 'l projecte. «Mmm!... Ah! »Considerando que el día mismo de la »boda, sin piedad ante los ruegos de »sus padres políticos y sin consideración »al pudor de su joven esposa, la arran- »có del hogar paterno, para llevarla á »remotastieras».—Va sercuan van anar á Moncada.—«Consider...

(Veyent que Moltó no l' escolta, puja ab Sofia en según terme y s' assentan devant per devant y molt acostats).

Considerando que... *(Segueix ab veu baixa. Sofia fa gestos de aprobació).*

ESCENA ÚLTIMA

‘Ls mateixos, ROBERT, després ENRICH

(Tots dos sortiran per la segona esquerra; mitx tapada per 'l biombo, perquè no 'ls vegin 'ls altres, menos Moltó y Macrobio, que s' han apartat de 'n Gatosa cuan llegia, anant á parar aprop del biombo).

ROBERT *(Baix á Moltó).* (Ah! La Marta era fora de casa. L' Enrich está desesperat).

MOLTÓ (Xist! tot s' arreglará: pero avans... acosta 't, Macrobio. 'L meu fill 's considera ditxós al darli satisfaccions per...

MAC. Total, un malentés: veliaquí.

ENRICH *(Entra preocupat y s' assenta en una butaca del biombo. Robert va á trovarlo. Macrobio puja al fono tot fent l' aucell).*

La Marta haurá pensat que 'l meu amor 'm portaria aprop d' ella... y sens dupte per no veurém, ha sortit de casa.

GAT. L' acta de separació está ben redactada... *(S' alsa).*

ENRICH *(Que sento!)*

GAT. Y deixa 'l meu gendre mes negre que la tinta. Tan bon punt arribi la Marta, podrém firmarla.

(Pasa ab Sofia al saló del foro dreta y allí se 'ls veu discutir acaloradamen ab 'ls dos curials).

ENRICH Oh! era vritat! *(Molt commogut).* Y la meva esposa ha pogut consentir?... Quín horror! Una sola paraula meva pot justificarme! Donchs aquesta paraula no la diré. Vinga cuan vullga la meva

esposa: vull se 'l primer á firmar la separació.

(*S' alsa y va cap á la dreta. En aquest moment Marta y Blanca surten per la primera porta esquerra*).

Valor 'm sobra per ferho!

(*Repara en Marta y diu ab dolor*).

Ah, no! no podré may!

(*Marta sonrient 's dirigeix á l' Enrich que la mira ab sorpresa: 's treu un ramet de pensaments y 'ls hi presenta*).

MARTA Enrich?...

ENRICH (*Ab un crit ofegat y obrint 'ls brassos delirant d' alegria*).

Marta!... Ha pensat en 'l meu Sant! Oh! Quin be m' has fet, Marta meva!... perque sufría! sufría!... Mira 'ls meus ulls: mirals be, esposa adorada!

MARTA Llágrimas!

ENRICH Sí, Marta! Presoneras aquí! Fa un dia etern qu' esperaban la llibertat!

BLAN. (*Ab sentiment y aixugantse las sevas*).

Bó: ja tornaré á tení 'ls ulls vermells!... pero que n' estich de contenta!

(*Besant á Marta*)..

MOLTÓ Dolsa reconciliació! La demanava al cel ab tot lo cor!

MAC. Jo també.

(*Ha acabat l' aucell y 'l posa dret sobre la tauleta rodona*).

ROBERT Ja tornan!

(*Estaba de centinella al fondo*).

MOLTÓ Deixi 'm fer. Amaguin 'se tots aquí y molt silenci.

(Ls posa to s quatre darrera del biombo, que ha col·locat de modo que 'ls cubreixi. Primé's fa 'l quadro).

ENRICH. Oh! Tots, potsé no hi cabrém.

BLAN. Encara qu' estiguém un xich estrets, no hi fa rés.

(Marta fa seurer 'l seu marit, passantli 'ls brassos al voltant del coll. Moltó fá signo á Macrobio que li porti un tamboret y 'l posa sota 'ls peus de Marta. La Blanca s' hi assenta. En Robert dret detrás de tots).

GAT. *(Desde 'l fondo).* Quedém entesos, senyors. D' aquí un instant ja 'ls farém avisar.

(Ls senyors passen y se 'n van pe 'l foro centro. 'Ls Gatosas baixan al prosceni).

Are, ja es cuestió d' enviá á buscar la Marta.

MOLTÓ. Antes de tirá endevant, amich Gatos, haig de cumplir un deber.

GAT. Un deber?

MOLTÓ. Tu no ignoras que obeheixo sempre la veu de la meva consciencia.

GAT. Y qué?

MOLTÓ. Que no vagis mes lluny, si no vols caurer en 'l ridícul mes ignominiós.

GAT. Veyám: fesm'ho veurer aixó.

MOLTÓ. L' Enrich y la Marta s' adoran y tots dos tenen rahó; perque la Marta es un angel y 'l teu gendre un perfecte caballer.

GAT. Que 'm contas are?

SOF. Vaya un caballer, que 'ns ha robat la filla! La promesa de 'n Macrobio!

MOLTÓ. La Blanca detesta al meu fill y vol á don Robert: per lo tant, hauría sigut desgraciada ab 'l primer y en cambi será ditxosa ab 'l segón.

- GAT. Senyor Moltó! Sab qu' es vosté? Una bandereta que voleya á tots 'ls vents!
(*Li gira l' esquena, va cap á la taula y 's fixa ab l' aucell de paper, assombrantse per graus.*)
- MOLTÓ. Ten compte, Gatosa! Jo tinch 'l meu amor propi...
- GAT. Ah! Ja ho comprench tot! Are ho veig ben clar.
- MOLTÓ. Que 't passa?
- GAT. Miri, senyor Moltó! «Mmm!... doce mil duros, si Petronila se casa con don Ma... crobio Moltó! firmat: Pablo Reventós.» (*Anant desfent l' aucell.*)
- MAC. Ah!
- MOLTÓ. (Un altra bestiesa del meu fill).
- GAT. Aquí la te la seva delicadesa! 'l seu honor!
- MOLTÓ. Permetem...
- GAT. Ets un farsant! un vil hipócrita!
- MOLTÓ. Gatosa!
- SOF. Fernos traició per una miserable quantitat!
- GAT. Nosaltres, que 'l defensavam contra l' Enrich y preferiam 'l seu fill á Don... Oh! estich tan arbolat, qu' are mateix voldria que Don Robet fos aquí, y vingués á dirme...
- ROBERT (*Precipitant'se*). Don Juan, tinch l' honor de demanarli la má de la senyoreta Blanca.
- GAT. (*Ab rabia á Moltó*). Me 'n alegro! Qué vol dir la má? Agáfilas totas duhas, que son ben bé de vosté!
- SOF. Sí: vosté será 'l nostre gendre.
- BLAN. Quína felicitat!
(*Saltant al mitx de tots.*)
- SOF. Filla del meu cor!
(*Ls pares l' abrassan.*)
- GAT. Per fi t' hem trovat!

- BLAN. No 'm había pas perdut.
- MOLTÓ Deixa 'm parlar, Gatosa!
- GAT. Ni una paraula! Al menos tingui 'l pudor del silenci: porque al cap d' avall, qui m' inflaba 'l cap contra 'l gendre era vosté!
- MOLTÓ. Jo?
- GAT. Y si vam tractar de separarlos, va ser culpa de vosté!
- SOF. Pero viurán junts mal que li pesi! Ja 'ls voldría tení aprop per veure 'ls en 'ls brassos l' un de l' altre.
- BLAN. Mamá: miri cap aquí.
(*Separant 'l biombo ab Robert*).
- SOF. Oh, cel!
- GAT. Están junts!
(*Marta y Enrich abressats*).
- ENRICH Sí: estém firmant la nostra separació... (*S' alsan*). Y si 'm voleu creurer, estimats papás, també podrém firmar la separació de vostés ab nosaltres. He promés á la Blanca sometre 'm á la seva autoritat: confesso donchs las meas culpas y demano perdó.
(*Sofia ha anat aprop de la Marta. Blanca y Robert en según terme parlant amorosamente. Gatosa y Enrich al centro. Moltó y Macrobio en segon terme dréta*).
- GAT. Gendre; confessar las culpas es esborrarlas. Y qui sab, mare de Deu! jo mateix puch haber faltat.
- ENRICH Vosté? Fugi home! No veu qu' aixó fora impossible?
- GAT. De vegadas, fins l' home mes perfecte...
- MOLTÓ. (Perdo un amich, pero guanyo dotze mil duros. En 'l mon no 's pot tenir tot d' un plegat. Noy? crech qu' es hora de torná á Igualada).
(*Van pujan al fondo*).

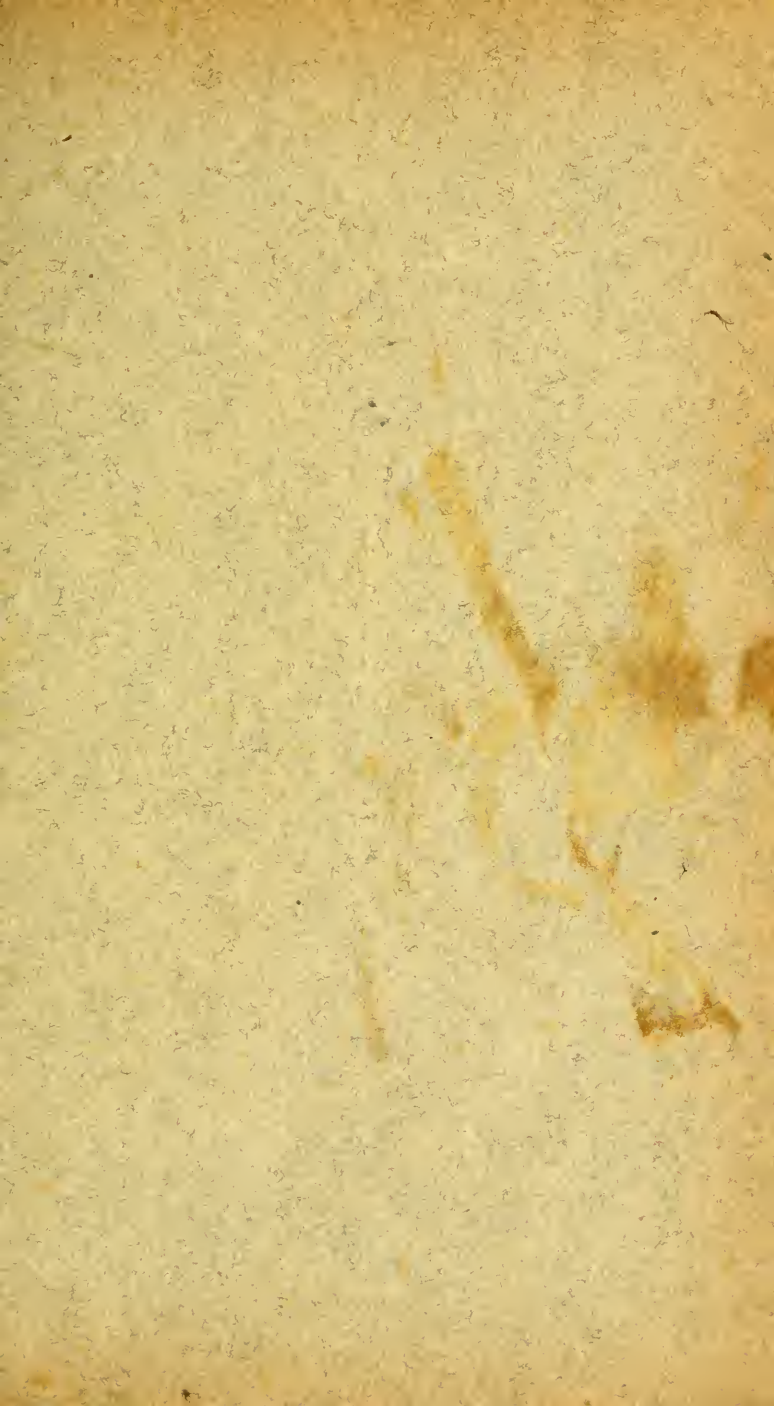

- MAC. (Jo també; pero papà! Quin bunyol ha fet!)
- MOLTÓ. (Rés: esguerros...!)
- MAC. (Calli, home, calli! Si casi estich per embarcarlo cap á la Habana!)
- MOLTÓ. (Noy!) (*Desapareixen parlant*).
- JULIÁ (*Sortint*). Don Silvestre? Aquells senyors encara s' esperan.
- GAT. Enjega'ls al carrer! 'L meu gendre pagarà 'l compte.
- ENRICH Just, perque jo també 'ls tinch de veurer per una escriptura?
- GAT. Una escriptura.
- ENRICH En Robert 's casa y renuncia al dot de la Blanca. Jo no li vull deixar aquesta ventatja; y vosté reembolsará 'l dot de la Marta.
- GAT. Aixó no, gendre!
- ENRICH Es precis; ó sinó, paper sellat al canto! Per vosté 'l dot y aquet Chalet.
- GAT. Ah, no! No cal que 't cansis!... Calla! si! Me 'l vendré y compraré una torra á Capellades.
- ENRICH Magnífica idea! (Com mes lluy millor). Gracias á Deu, ja están firmadas las paus!
- SOF. Diguin lo que vullgan, gendre: pero per estimarse, no hi ha com la familia!
- ENRICH Es una gran veritat: voldría qu' l temps volés per tenirla: y... no 's pensi: hi han sospitas molt fundadas de que á casa, prömpte serém tres!
- NARTA Enrich! M' habías promés que per are callarías!
- ENRICH M' ha escapat!
- SOF. Que no ho sents, Gatosa? Que no ho sents?
- (*Ab explosió al volguela abrassar*).
- GAT. Si qu' ho sento!!
- SOF. Filla meva!

GAT. Cuidado, per amor de Deu, Sofia!
SOF. Filla del meu cor!

(Ab menos entussiasmo, pero ab cuidado, abraça á la Marta. Queda á la discreció de'ls artistas, aquest detall qu' ha de resultar ben clá pe 'l públich. Teló rápiü).

FÍ DE LA COMEDIA

LO TEATRO REGIONAL

119 OBRAS PUBLICADAS

	<i>Plus.</i>		<i>Plus.</i>
L' Agulla, drama en 3 actes.	2	D' estudi, monòlech.	0'25
Sortint del ou. diálech.	0'25	Lo gech d' en Mirranya, s. 1 a.	0'50
Clarís, drama, en 3 actes.	2	Los Encants de Sant Antoni, s. 1.	1
Lo Teatro per dins, c., 2 actes.	1'50	Verdalet pare y fill, s., 2 actes.	1'50
Sant Jordi mata l' aranya, c., 1 a.	1	Lo gra de mesch, drama, 4 actes.	2
La dòna y la baylarina, c., 1 a.	1	A pel y á repel, juguet, 1 acte.	1
Pintura fi de sigle, 1 acte.	1	Las erradas del papá, s., 1 acte.	0'50
Un altra sogra, comedia, 1 acte.	1	La copa del dolor, drama, 3 a.	2
Las joyas de la Roser, d., 3 actes.	2	Dispens hi ha principal, c., 1 a.	1
Tot per los dónas, 1 acte.	1	La vida al encant, comedia, 1 a.	1
L' Esclau del vici, monòlech	0'50	Lo diari d' en Brusi, joguina, 1 a.	0'50
La feyna d' en Jafá, c., 1 acte.	1	La marca de foch, drama, 3 actes.	2
Los Aucellets, comedia, 3 actes.	2	L' home del orga, monòlech.	0'50
L' Mosca al nas, comedia, 1 acte	1	Clarís, drama, 3 actes.	2
La firma d' en Rovellat, c., 1 acte.	1	L' home dels nassos, h., 1 acte.	1
La tornaboda, comedia, 1 acte.	1	Tocats de l' ala, comedia, 1 acte.	1
¡Xerraire!!, monòlech.	0'50	Lo célebre Maneja, sarsuela, 1 a.	1
Lo quarto dels mals endrossos, 1.	1	Un sarruista, monòlech.	0'50
Qui oli remena..... juguet, 1 acte.	1	Riallas y plorallas, comedia, 3 a.	2
La Flor de la Montanya, d., 3 a.	2	Las ammetllas d' Arenys, c., 1 a.	1
Tres personas, juguet, 1 acte.	0'50	Vida y Mort, episodí, 1 acte.	1
Tot per ella!, comedia, 1 acte.	1	Faixa ó Caixa, comedia, 1 acte.	1
Per contradicció, comedia, 1 a.	0'50	L' Antiquari del Putxet, c., 1 acte.	1
La mort de Nerón, tragedia, 1 a.	0'50	L' auca del fadri barber, c., 3 a.	2
Un músich de Regiment, s. 1 a.	1	Campi qui puga, joguina, 1 acte.	1
La Dama de Reus, drama, 3 a.	2	Lo guant del degollat.	0'50
Un Rey de pega, monòlech lirich.	0'50	La capseta dels petons, com., 1 a.	1
Dos companys mal avinguts, 1 a.	1	Una mosca vironera, c., 1 acte.	1
La pescateria, sainete. 1 acte.	1	Riera baixa, parodia, 1 acte.	1
La Casamentera, joguina, 1 acte.	1	¡3!. comedia, 1 acte.	1
Las esposalias de la morta. t. 3 a.	1	Lo pare dè la criatura, c., 1 acte.	1
Los gelos de la Coloma, p., 1 a.	1	Lo Rabadà, drama, 3 actes.	2
Un bateig á cops de puny, c., 1 a.	1	Lo Violet de Sant Guim, c., 1 a.	1
Una dòna y un Déu, comedia, 1 a.	1	Lo meu criat, j., c., 1 a.	1
Si, senyors, monòlech.	0'50	La Fals, drama, 3 actes.	2
Lucrezia Borgia, joguina, 1 acte.	1	Un cop de cap, comedia, 1 acte.	1
Lo Diner, comedia, 3 actes.	2	La Lola, sarsuela, 1 acte.	1
Lo marit de la difunta, j. 1 acte.	1	Bany de mar, sarsuela, 1 acte.	1
L' ocasió fa 'l lladre. prov. 1 acte.	1	Lo remey Universal, c. 1 acte.	1
Mestre Jan, drama, 3 actes.	2	Del ou al sou, c., 1 acte.	1
Lo somni de la Ignocencia, s., 1 a.	1	D. Joan de Serrallonga, d., 4 a.	2
Homie á l' aygua, comedia, 1 acte.	0'50	La Parentela, comedia, 3 actes.	2
Lo ret de Sila, comedia, 1 acte.	1	Deliri de grandesas, d., 3 actes.	2
Las tres alegrías, comedia. 1 acte.	1	La Cigala y las Formigas, c., 1 a.	1
¡Dorm!, sarsuela, 1 acte.	0'50	Lo caixa del seny. odia, 1 acte.	1
Setze jutges..., sarsuela, 1 acte.	1	Flor de Té, sarsuela, 3 actes.	2
A la lluna de Valencia, c., 2 actes.	1'50	La Viudeta, monòlech.	0'25
Als peus de vostè, joguina, 1 acte.	1	Lo senyó Nadal, odia, en 3 actes.	2
La herencia del oncle Pau, c., 4 a.	2	Al quarto de la senyora, m.	0'25
Los tres toms; quadro costums, 1.	1	Las Cantonadas, monòlech.	0'25
De tauladas en amunt, s., 1 acte.	0'50	La filla del marxant.	2
La mort de Anibal, tragedia, 1 a.	1	Las bonas festas, c. de costums 1 a.	1
La festa del adroguer, s. 1 acte.	1	Camándulas, comedia en 1 acte.	1
Un embolich de cordas, c., 2 a.	1'50	Lo Senyor Batlle, odia, en 3 actes.	2
Lo timbal del Bruch, drama, 4 a.	1	Entreacte, monòlech en prosa.	0'25
Lo Mestre de Minyons, q., 1 acte.	1	Lo geni del mal, drama en 3 actes.	2
Entrar per la finestra, c., 1 acte.	0'50	Per massa bó, juguet cómic en 1 a.	1
Matrimonis á Montserrat, s., 2 a.	1'50	Com venen las cósas, c. en 1 a. y en p.	1
La llupia, joguina, 1 acte.	0'50	A costellas del gendre, c. en 4 a.	2
Una poma per la sed, j., 1 acte.	1		